

INSTRUKTION I SABELFÄKTNING

TILL FOTS.

STOCKHOLM, 1893.

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

KONGL. MAJ:T har funnit godt i nåder fastställa
denna *Instruktion i sabelfäktning till fots.*

Stockholms Slott den 10. juli 1893.

På nådigste befallning

AXEL RAPPE.

C. A. M. Nordenskjöld.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
KAP. I. Grundbegrepp.	
§ 1. Allmänna synpunkter	1.
§ 2. Anfallstafla och anfallspunkter	1.
§ 3. Fäktafstånd	2.
§ 4. Betäckning och blotta	3.
§ 5. Linier och sidor	3.
 KAP. II. Formeringar, gardställning, appeller och gardombyten m. m.	
§ 6. Uppställning och formeringar	6.
§ 7. Sabelns hållande	11.
§ 8. Gardställning	12.
§ 9. Förberedande öfningar till gardställning	16.
§ 10. På stället hvilas	18.
§ 11. Appeller	19.
§ 12. Gardombyten	20.
 KAP. III. Förflyttningar och utfall.	
§ 13. Marscher	22.
§ 14. Utfall i linien, utan och med marscher, samt rörelserna med kroppen vid parader däremot	26.
§ 15. Utfall ur linien samt rörelserna med kroppen vid parader däremot	30.
§ 16. Volter och rörelserna med kroppen vid parader däremot	38.
§ 17. Bågmarscher och rörelserna med kroppen vid parader däremot	40.
 KAP. IV. Hugg och stötar.	
§ 18. Allmänna bestämmelser	43.
§ 19. Huggens och stötarnas indelning	44.

	Sid.
§ 20. Enkla hugg	45.
a) Vågräta hugg	45.
b) Lodräta hugg	52.
c) Sneda hugg	54.
§ 21. Stötar	57.
§ 22. Sammansatta hugg och stötar	58.
Allmänna bestämmelser	58.
a) Vågräta hugg som fint	58.
b) Lodräta hugg som fint	59.
c) Stötar som fint	59.
§ 23. Sqvadroneering	60.

KAP. V. Parader.

§ 24. Allmänna bestämmelser	61.
§ 25. Paradernas indelning	61.
§ 26. Enkla parader	63.
§ 27. Sammansatta parader	71.
a) Blindparader	71.
b) Högparader	72.

KAP. VI. Svar (ripost) och motanfall.

§ 28. Allmänna bestämmelser	78.
---------------------------------------	-----

KAP. VII. Angrepp på vapnet.

§ 29. Forcerade stötar	79.
----------------------------------	-----

KAP. VIII. Förhugg och efterhugg (efterstöt) samt liggande hugg (stöt).

§ 30. Allmänna bestämmelser	80.
---------------------------------------	-----

KAP. IX. Enkla och sammansatta hugg och stötar med förflyttningar och utfall.

§ 31. Allmänna bestämmelser	81.
---------------------------------------	-----

KAP. X. Tempoanfall (tempohugg, tempostöt).

§ 32. Allmänna bestämmelser	82.
§ 33. Volt med primhugg som tempohugg	82.
§ 34. Utfall eller volt med tempostöt	83.

	Sid.
KAP. XI. Fri kontrafäktning och fäktning mot olika vapen.	
§ 35. Inledning till fri kontrafäktning (inhuggnings- öfning)	84.
§ 36. Fri kontrafäktning	86.
§ 37. Fäktning mot olika vapen	87.
KAP. XII. Vapen och skyddsmedel.	
§ 38. Fäktsabeln	91.
§ 39. Fätkasken	91.
§ 40. Plastrongen	94.
§ 41. Fäkthandskarna	94.
§ 42. Huggstolpen	95.
KAP. XIII. Undervisningens ordnande och öfnin- garnas ledande.	
§ 43. Allmänna bestämmelser	97.
§ 44. Enskild och samfärd undervisning	98.
§ 45. Kommandoorden	100.
BILAGA I. Undervisningens gång och fäktöfningar- nas omfång.	
§ 46. Allmänna bestämmelser	101.
§ 47. 1. lektionen: Öfningar på ett led utan vapen . .	102.
§ 48. 2. lektionen: Öfningar på ett led med vapen . .	102.
§ 49. 3. lektionen: Sabelfäktingens grundbegrepp och de enkla vapenrörelsernas första inöfvande . .	103.
§ 50. 4. lektionen: Enkla hugg och stötar på stället, utan afdelningsräkning, och paraderna däremot samt sqvadronering med enkla hugg	104.
§ 51. 5. lektionen: Enkla hugg och stötar på rättnings-, enkel- och halfmarsch samt på utfall i linien, utan afdelningsräkning, och paraderna däremot samt sqvadronering	105.
§ 52. 6. lektionen: Sammansatta hugg och stötar på stället samt paraderna däremot	106.
§ 53. 7. lektionen: Angrepp på vapnet, förhugg och efterhugg (efterstöt) samt liggande hugg efter utfall i linien	108.

	Sid.
§ 54. 8. lektionen: Hugg och stötar i linien med uppehåll mellan vapnrörelserna	109.
§ 55. Öfningstabell för 8. lektionen	110.
§ 56. 9. lektionen: Enkla och sammansatta hugg med utfall ur linien samt anfall och försvar därifrån	123.
§ 57. Öfningstabell för 9. lektionen	124.
§ 58. 10. lektionen: Volter och bågmarscher	134.
§ 59. Öfningstabell för 10. lektionen	134.
§ 60. 11. lektionen: Högparader och volter med hugg öfver klingan	140.
§ 61. Öfningstabell för 11. lektionen	140.
§ 62. 12. lektionen: Anfall och försvar med sammandragna rörelser	145.
§ 63. Öfningstabell för 12. lektionen	145.
§ 64. 13. lektionen: Tempohugg och tempostöt	162.
§ 65. Öfningstabell för 13. lektionen	162.
§ 66. 14. lektionen: Inhuggningsöfning	166.
§ 67. 15. lektionen: d:o	166.
§ 68. 16. lektionen: Fri kontrafäktning	166.
§ 69. Samanfattning af lektionerna och tidsfördelningen på hvar och en af dem	167.

KAP. I.

Grundbegrepp.

§ 1.

Allmänna synpunkter.

Med sabelfäktning förstås det sätt hvarpå sabeln 1 (huggaren) lämpligast bör användas till *anfall* och *försvar*.

Anfallet afser att försätta motståndaren ur strid- 2 bart skick; försvaret afser att afvärja motståndarens anfall och att förbereda svar eller motanfall.

Sabelfäktning med nybörjare bör föregås af gymna- 3 stik och skall dessutom särskildt inledas med förberedande öfningar utan vapen.

§ 2.

Anfallstafla och anfallspunkter.

Anfallstafla är den del af motståndarens kropp, 4 som med fördel kan anfallas.

Anfallstaflan omfattar den närmaste delen af mot- 5 ståndarens kropp, (hufvudet, främre armen och bålen).

- 6 Egen anfallstaffla skall inskränkas till det minsta möjliga genom att föra undan bakre axeln.
- 7 *Anfallspunkterna* kunna i sabelfäktning vara flera, och mot dessa riktas anfallet omvexlande.
Med anfallspunkt för hvarje särskildt angrepp förstås den punkt af anfallstafflan, som är närmast och mest blottad på skydd.
- 8 *Den egentliga anfallspunkten för stötarna* är högsta hvälfningen af bröstet eller, i synnerhet när motståndaren ligger i utfallsställning, ansigtet.
- 9 *De egentliga anfallspunkterna för huggen* äro hufvudet och främre armen (fig. 1). Hugg kunna äfven riktas mot höften och öfriga kroppsdelar mellan höften och hufvudet, ehuru med mindre fördel.

§ 3.

Fäktafstånd.

- 10 *Fäktafstånd* kallas det afstånd, som två motståndare vid fäktning intaga till hvarandra.
Detta afstånd kan vara *vanligt*, *förlängdt* eller *förkortadt*.
- 11 Tvenne motståndare befinna sig på *vanligt fäktafstånd* från hvarandra, då den ene medelst en rättnings-, enkel- eller halfmarsch eller utfall kan träffa den andres (den stillaståendes) hufvud eller bål, vare sig med hugg eller stöt.
- 12 *Förlängdt fäktafstånd* är större och *förkortadt* mindre än det vanliga.
- 13 *Vanligt fäktafstånd* intages, då fäktning man mot man (kontrafäktning) utföres efter kommando.
- 14 *Förlängdt fäktafstånd* intages vid fri kontrafäktning.

§ 4.

Betäckning och blotta.

Man ligger *betäckt* på en sida, då vapnet hålles 15 i gard- eller paradläge, så att det stänger vägen för hugg eller stötar på denna sida.

Med *blotta* förstås den obetäckta delen af anfalls- 16 taflan.

§ 5.

Linier och sidor.

Gardlinie, äfven kallad marschlinie, är den räta 17 linie, hvarpå två motståndares hälar i gardställning befinna sig.

Anfallslinie är den räta linie, som går från 18 främre axeln till anfallspunkten.

Anfallsplanet är det lodplan, som går genom an- 19 fallslinien.

Den närmast motståndaren befintliga sidan (foten, 20 knäet eller handen) benämnes den *främre*; den från honom mest aflägsna sidan (foten, knäet eller handen) kallas den *bakre*.

Med *inre sidan* (inåt) förstås egen bröstside och 21 med *yttre sidan* (utåt) egen ryggsida.

Huggens hufvudriktningar äro sju: På inre sidan, 22 *en hög* och *en låg vågrät* samt *en låg snedt underifrån* (fig. 1 A, B och C); på yttre sidan *en hög*

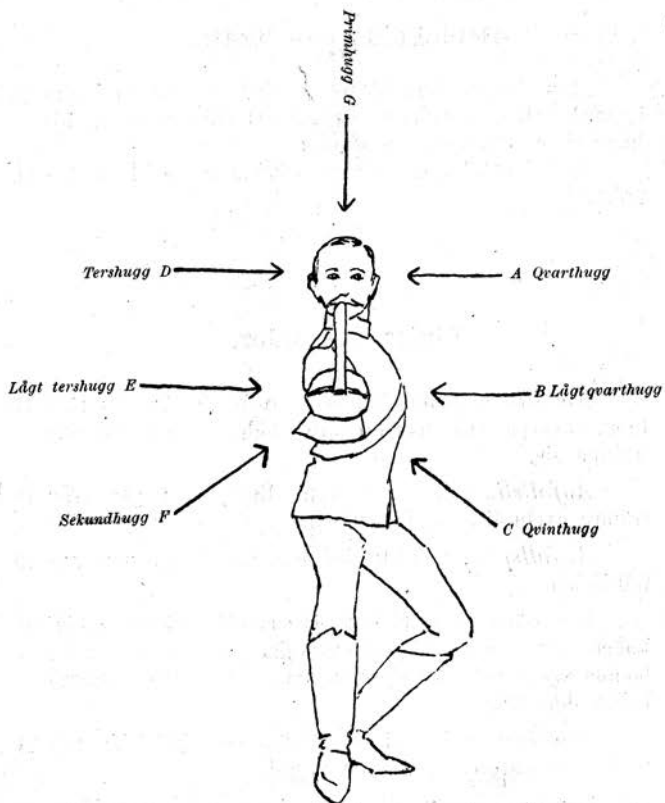

Fig. 1. Huggens hufvudriktningar.

och en låg vågrät samt en låg snedt underifrån (fig. 1 D och E, F). Lodriktningen synes af fig. 1 G.

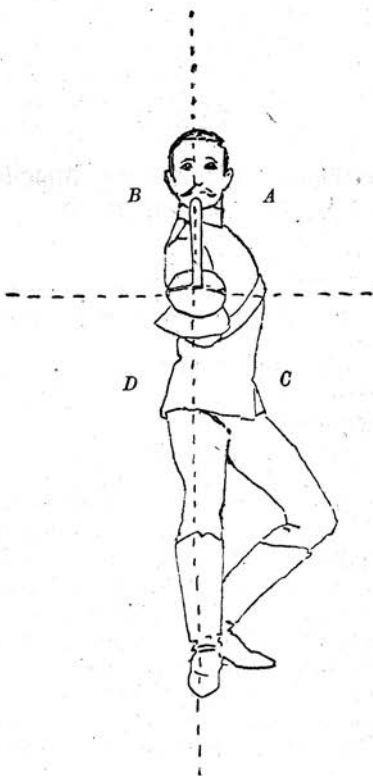

Fig. 2. Stötarnes hufvudriktningar.

Stötarnas hufvudriktningar äro fyra: den inre 23 och den yttre höga (fig. 2 A och B), den inre och den yttre låga (fig. 2 C och D).

KAP. II.

Formeringar, gardställning, appeller och gardombyten m. m.

§ 6.

Uppställning och formeringar.

- 24 Uppställning till sabelfäktning sker på kommando-ordet:

Uppställning!

Manskapet ordnas härvid, beroende af antal och utrymme, på två eller fyra slutna led.

På tillsägelse af ledaren uppställles afdelningen vid förberedande öfningar på ett led med vanligt afstånd.

- 25 Om fäktning skall utföras med det vapen truppen bär, göres »gevär ut». I regeln begagnas särskilda fäktsablar, och då sker uppställning med »*på axel gevär*».

Denna ställning intages sålunda: Högra handen, med tummen bakom och de öfriga fingrarna mot kafveln, håller sabeln så, att ryggen af klingan kommer mot högra axeln och eggen framåt; fästets parerplåt mot höftbenets öfre kant; högra armbågen rätt ut åt sidan (fig. 3).

Högra armbågen skall vid uppställning hafva lös känning af närmaste mans venstra arm.

- 26 En afdelning uppställd på ett led intager fäktningsafstånd på kommandoorden:

Helt (dubbelt) fäktningsafstånd, rättning—höger!

Högra flygelkarlen står stilla, alla de öfriga göra venster om marsch och marschera i vanlig marschtakt rakt ut med uppmärksamheten åt högra flygeln; då utrymme vunnits, gör hvar man för sig höger om halt och rättar sig, hvarvid den beväpnade armen utsträcker åt rättningssidan, så att handen med knogarna uppåt kommer i höjd med axeln, arm och klinga i rak linie; sabelspetsen skall vidröra (komma en sabellängd från) närmaste mans venstra axel (fig. 4).

På axel—gevär!

(2 afdelningar).

1. Hufvudet vrides framåt, och högra handen svänger klingan så, att spetsen kommer rätt uppåt samt eggen till venster; samtidigt härmed föres sabeln inåt, i det armen böjes, så att armbågen kommer nedåt och parerplåten i höjd med munnen, midt för högra axeln, och klingan i linie med främre delen af ansigtet (fig. 9).

2. Hand och sabelfäste nedförs till höften, och ställning med »på axel gevär» intages (fig. 3).

Skulle utrymmet vara knappt och öfningarna tillåta ett kortare

Fig. 3. Sabelns hållande vid uppställning med »på axel gevär».

¹ Vid kavalleriet och artilleriet användas i tillämpliga fall, de för dessa vapen reglementerade kommandoord.

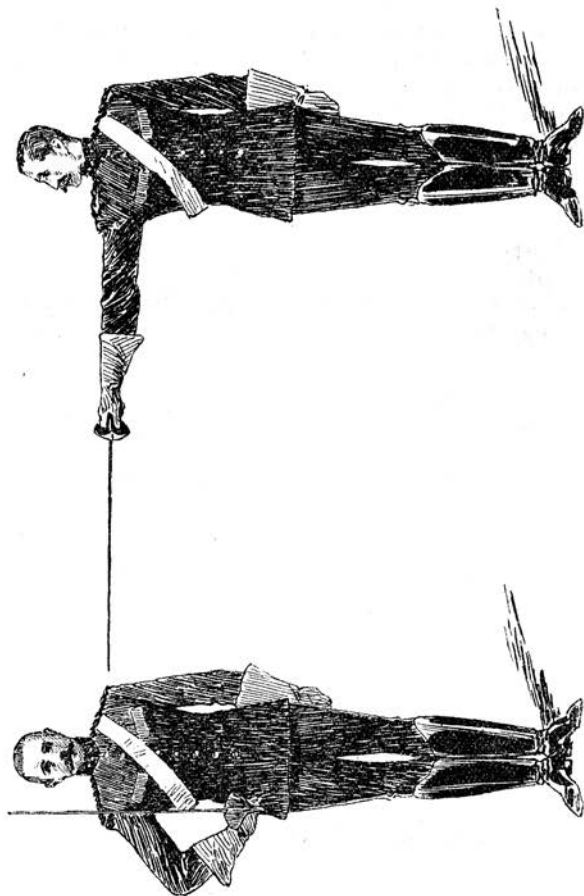

Fig. 4. Sabelns och armens ställning vid hel afståndsrittning.

afstånd än helt, kan halft afstånd intagas på kommando-ordet:

Halft fäktningsafstånd, rättning—höger!

Afstånds rättningen tillgår på samma sätt som ofvan, med den skillnad att sablen uppföres med böjd arm, så att öfverarmen stannar vid lifvet (fig. 5).

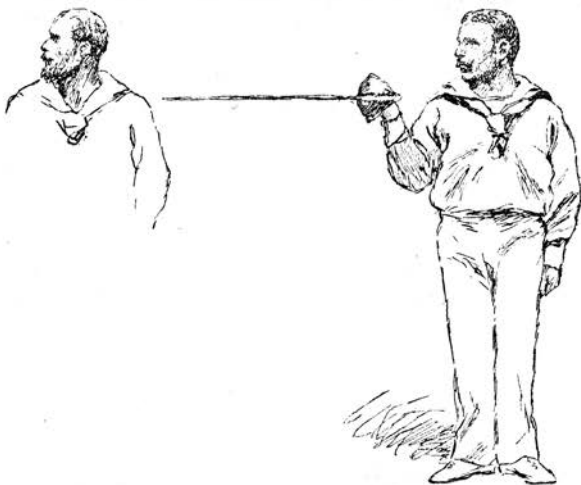

Fig. 5. *Sabelns och armens ställning vid half afstånds rättning.*

Då afdelningen skall återformeras, kommenderas: **28 Rättning—höger!**

Alla utom högra flygelkarlen göra höger om marsch och marschera rakt fram, tills de komma på vanligt upp-

ställningsafstånd, då de göra venster om halt och rätta sig.

Midtåt!

Hufvudena vridas framåt.

- 29 Då afdelningen skall ordnas till kontrafäktning, uppställs den på två (fyra) slutna led och formeras på kommandoorden:

Öppna leden — marsch!

Leden öppnas enligt infanteri-exercisreglementet med fyra steg (tredje ledet gör likaledes halt efter fyra steg; fjärde ledet fortsätter ytterligare fyra steg och gör halt; detta led räknar således till nio).

Helt (dubbelt, halft) fäktningafstånd, rättning—höger!

Verkställes i enlighet med föregående (mom. 26—27), med iakttagande att endast främsta ledets karlar uppföra sabeln åt rättningssidan; bakre ledet (leden) rättar sig på främsta.

På axel gevär!

Första ledet (första och tredje leden), helt—om!

Första (första och tredje) ledets karlar göra helt om.

I—gard!

Tredje ledets karlar blifva nu ettor och fjärde ledets tvåor.

- 30 Återformering kommanderas sålunda:

På axel—gevär!

Första ledet (första och tredje leden), helt—om!

Rättning—höger!

Midtåt!

Slut leden—marsch!

Verkställes i enlighet med föregående och infanteri-exercisreglementet. Om uppställningen är på fyra led, iakttages vid sista kommandoordet, att tredje ledet gör halt med andra, på fyra steg, och fjärde på åtta steg.

För enkelhetens skull kan återformeringen vid fyrledig uppställning verkställas på följande kommandoord:

På axel—gevär!

Första och tredje leden, helt—om!

Med anslutning, rättning—höger!

Vid sista kommandoordet står högra flygelkarlen i första ledet stilla, de öfriga högra flygelkarlarna förhålla sig som vid ledens slutande, alla öfriga göra höger om (halft höger om) marsch och marschera kortaste vägen till sina platser i fyrledig slutten uppställning.

Midtåt!

Hufvudena vridas framåt.

§ 7.

Sabelns hållande.

Fattningen af sabeln vid gardläge och vid stöt är med tummen längs kafvelns rygg och de öfriga fingrarna tätt slutna intill hvarandra med full fattning om kafveln (fig. 6). Dock kan i quartgarden, omedelbart efter en parad eller ett hugg, handens fattning kvarblifva med fullt tag om kafveln.

Fattningen af sabeln vid parad och fullbordadt hugg är med

Fig. 6. *Fattning af sabeln vid gardläge och vid stöt.*

fullt tag om kafveln, tummen på ena sidan och de öfriga fingrarna tätt slutna intill hvarandra på den andra sidan, så att tummen möter pek fingret på dess ytter-sida (fig. 7).

34 I öfrigt vexlar fattningen ständigt hos en sabel-fäktare, i hvars hand sabelfästet bör vara rörligt. En hård, kärf och oföränderlig fattning, med handen hållande allt jämt på samma ställe om kafveln, gifver också en kärf och grof fäktning.

Tummen och pek fingret få aldrig stödja mot parer-plåten, utan skola vara på ungefär en centimeters af-

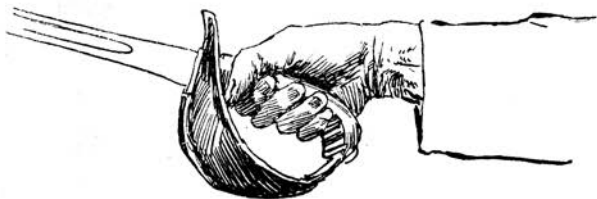

Fig. 7. Fattning af sabeln vid parad och fullbordadt hugg.

stånd från densamma; vid ett huggs afslutning ökas fingrarnas afstånd från parerplåten något.

§ 8.

Gardställning.

35 Garden skall vara de tutgångsläge, som bäst lämpar sig för så väl anfall som försvar. Gardställningen skall vara ledig och fri, men på samma gång säker och fast; den skall vara väl afvägd, i stark samling.

Gardställningen intages från ställning med på 36 axel gevär på kommandoordet:

I—gard!

På venstra fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt venster, så att nämnda fot kommer i frontlinien, högra foten

Fig. 8 a. *Enskild gardställning. (Tersgard).*

framflyttas och nedsättes vinkelrätt mot och på två fotlängders afstånd från den venstra och midt för dess häl; samtidigt härmed böjas knäna, det bakre minst så mycket att det kommer midt öfver fotspetsen och det främre så mycket att det kommer ungefär midt öfver hälen; kroppstyngden förnämligast på bakre benet. Bålen i

lodrät ställning vrides åt venster, så att båda axlarna i lika höjd komma i anfallsplanet; ryggen rak, med sänkta och tillbakadragna axlar; hufvudet högt uppuret vrides, så att ansigtet blifver vändt mot motståndaren (i samma riktning som främre armen). Högra armen föres framåt i anfallsplanet, så att handen stannar något lägre än bröstvårtan (egentliga anfallspunkten för stötarna) med lindrig böjning i armbågsleden, ungefär som då armen hänger fritt vid sidan, och med armbågen nedåt; högra handen, hållande sabeln med tummen längs kafvelns rygg och de öfriga fingrarna tätt slutna intill hvarandra med full fattning om kafveln, vändes med knogarna uppåt; vapnets förlängning träffar motståndarens högra öga; venstra handen gör höftfäste.

Båda hämlarna, främre knäet, båda axlarna, armarna och vapnet skola i gardställningen vara i anfallsplanet (fig. 8 a).

Denna gard är den vid sabelfäktning vanligast förekommande och kallas *tersgard*. Den intages alltid på kommandoordet »i gard».

Venster gardställning intages efter enahanda grunder.

I *tersgard* skall motståndarens vapen vara på yttre sidan af eget: eggarna mot hvarandra, klingorna korsade på midten (tersläge) (fig. 8 b).

I *qvartgard* vändes handen så, att naglarna komma uppåt, hvarjämte motståndarens vapen skall vara på inre sidan af eget (qvartläge); i öfrigt lika med tersgarden. Om qvartgard skall intagas, kommenderas:

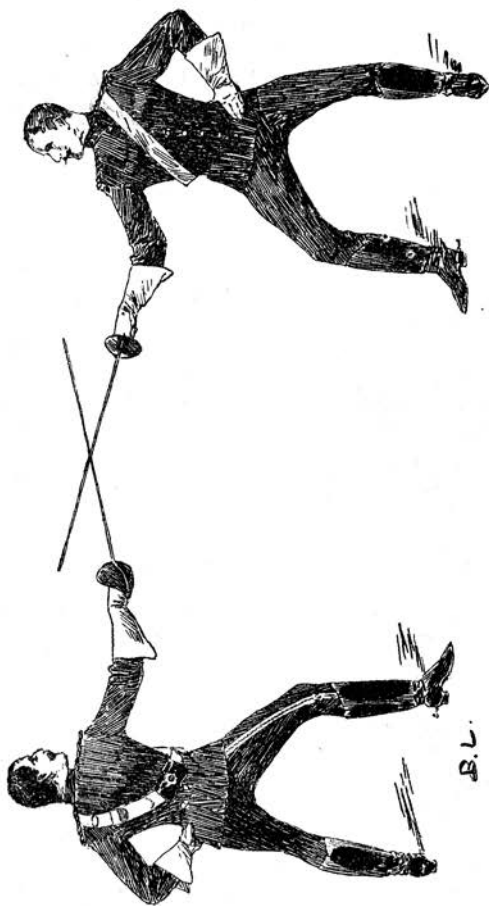
Qvart—gard!

På axel gevär verkställes endast från höger gardställning på kommandoordet:

På axel—gevär!

(2 afdelningar).

1. Högra foten flyttas tillbaka till den venstra, på hvars häl göres $\frac{1}{8}$ cirkels vändning åt höger, så att frontställning intages, i det benen sträckas; sam-

B.L.

Fig. 8 b. Gardställning mot motsändare. Klingornas korsande.

tidigt uppföres sabeln till samma läge som i 1. afdelningen af »på axel gevär» från afstånds rättning enligt

mom. 26, och venstra armen sträcker längs sidan (fig. 9).

2. Hand och sabelfäste nedföras till höften, så att ställning med »på axel gevär» intages (fig. 3).

§ 9.

Förberedande öfningar till gardställning.

Innan gardställning med vapen i hand intages, skall den grundligt inöfvas utan vapen och därvid inledas medelst förberedande rörelser, i den ordningsföljd här nedan angifves.

Afdelningen uppställles, om utrymmet det medgifver, på ett led. Kommandoord:

Till gardställning halft venster (höger)—om!

Härvid göres halfvändning till venster (höger), med intagande af rät vinkel mellan fötterna; ansigtet vändes i samma riktning som högra (venstra) foten, och sidovridning göres åt venster (höger), så att axelplanet blir vinkelrätt mot uppställningslinien.

Fig. 9. 1. afdelningen till »på axel gevär».

Anm. För att rätta fötternas vinkelförhållande, kommanderas:

Fötter slut och fötter—ut!

Från denna halfvändning återtages frontställning på kommandoordet:

Halft höger (venster)—om!

Denna rörelse upprepas såsom en särskild öfning åt båda sidor, tills någorlunda säkerhet vunnits.

Därpå öfvas knäböjning i halfvändning på kommandoordet: **40**

Knäna—böj!

Knäna böjas så mycket, som livvets lodräta hållning samt hälarnas bibehållande i marken medgifva. Knäna sträckas på kommandoordet:

Knäna—sträck!

Från denna knäböjning i halfvändning öfvas **41** fotflyttning på kommandoorden:

Höger (venster) fot framåt—ställ!

Foten framflyttas två fotlängder, bakre knäet bibehåller sin böjning, och det främre böjes, så att det kommer midt öfver hälen; kroppens ställning bibehålles oförändrad. Armarna hänga fritt vid sidorna, med händerna vända emot och på yttre sidan af låren.

Höger (venster) fot tillbaka—ställ!

Den framflyttade foten återflyttas med bibehållande af knäböjningen.

Anm. Dessa fotflyttningar upprepas under öfningarnas gång, äfven sedan manskapet fått vapen i hand, för att därigenom påminna dem att kroppstyngden skall hvila på bakre benet, och för att instruktören må kunna förvissa sig om att detta iakttages.

Sedan dessa rörelser blifvit någorlunda inöfvade, **42** upprepas de i en följd på kommandoorden:

Till gardställning, halft venster (höger)—om!**Knäna—böj!**

Höger (venster) fot framåt—ställ!

Höger (venster) fot tillbaka—ställ!

Knäna—sträck!

Halft höger (venster)—om!

- 43** Då tillräcklig färdighet vunnits, intages gardställning med benen, efter föregången halfvändning, på kommandoordet:

Benen, i—gard!

Främre foten framflyttas, och knäna böjas samtidigt.

Ställning i halfvändning återtages på kommandoordet:

Räta—upp!

Främre foten flyttas tillbaka till den bakre, i det knäna sträckas.

- 44** Sedan gardställning enligt ofvan intagits, kommanderas:

Armar, i—gard!

Främre armen upplyftes i gardställning, och bakre handen gör höftfäste.

Armar—ställning!

Båda armarna sänkas till sidorna.

- 45** Då gardställningen sålunda blifvit förberedd, öfvas dess intagande, först från halfvändning, sedan omedelbart från frontställning.

De i denna § upptagna öfningar upprepas lika åt båda sidor.

§ 10.

På stället hvila.

- 46** När under pågående öfning hvila är behöflig, utan att man vill göra på axel gevär, kan såväl i höger som i venster gard kommanderas:

På stället—hvila!

Sabelklingan fälles i venstra (högra) armvecket, med ryggen mot armen, och den fria handen omfattar parer-plåten; samtidigt härmed sträckas knäna (fig. 10), hvar efter manskapet får stå ledigt.

När gardställning skall återtagas, kommenderas:

Ställning!

En hastig rättning göres, och ställning med sabeln i armvecket intages.

Gif—akt!

I—gard!

Knäna böjas hastigt, och gardställning intages.

§ 11.

Appeller.

För att öfvertyga sig att manskapet, i synnerhet efter marscher och gardombyten, står i gard med kroppstyngden på bakre benet, låter ledaren dem ofta göra appeller på kommandoordet:

Appel—ett!

Främre foten lyftes obetydligt från marken och nedsättes genast åter på samma ställe med stampning. Den skall härvid lyftas något i riktning bakåt och nedsättas i riktning framåt.

Man kan äfven, för att desto säkrare öfvertyga sig om ofvansagda, låta manskapet göra två på hvarandra tätt följande appeller, på kommandoordet:

Fig. 10. På stället—hvila!

Två appeller—ett-två!

- 49 En appel skall kunna utföras i hvilket ögonblick som helst, utan att gardställningen därigenom rubbas.
- 50 Appellen kan dessutom under fäktning användas för att oroa motståndaren eller för att i förening med ett finthugg göra detta hot mera verksamt.

§ 12.

Gardombyten.

- 51 Ombyte af gardställning kan under öfningarna göras *framåt, tillbaka* eller *på stället*.
- 52 *Gardombyte framåt* verkställs på kommandoordet:

Framåt byt om—gard!

Främre fotbladet upplyftes; bakre foten flyttas, obetydligt lyft från marken, tätt förbi den främre och nedsattes två fotlängder framför denna; härunder vändes på främre fotens häl $\frac{1}{4}$ cirkel åt höger (venster); bålen vrides, så att den bakre sidan kommer framåt; samtidigt härmed framföres bakre handen under den främre och mottager sabelfästet, hvarpå den omvrides, så att knogarna komma uppåt, och den andra handen gör höftfäste.

- 53 Vid första inöfvandet och intill dess eleven kan göra rörelsen rätt, afdelas den i två afdelningar, som i början utföras långsamt.¹ Kommandoord:

Framåt byt om—gard!

Främre fotbladet upplyftes.

Två!

Vändning och ombyte som ofvan.

- 54 *Gardombyte tillbaka* verkställs på kommandoordet:

¹ Då rörelser skola utföras med afdelningsräkning, tillkännagifves detta genom kommandoordet: *Med räkning!*

Tillbaka byt om—gard!

Bakre fotbladet upplyftes; främre foten flyttas, obetydligt lyft från marken, tätt förbi den bakre och nedsättes två fotlängder bakom denna; härunder vändes på bakre fotens häl $\frac{1}{4}$ cirkel åt höger (venster); bålen vrides, så att den främre sidan kommer bakåt; samtidigt härmed framföres bakre handen under den främre och mottager sabelfästet, hvarpå den omvrides, så att knogarna komma uppåt, och den andra handen gör höftfäste.

Vid första inöfvandet afdelas rörelsen i likhet med 55 gardombyte framåt i två afdelningar. Kommandoord:

Tillbaka byt om—gard!

Bakre fotbladet upplyftes.

Två!

Vändning och ombyte som ofvan.

Gardombyte på stället verkställes på kommandoordet: 56

Byt om—gard!

(2 afdelningar).

1. Främre foten flyttas till den bakre med bibehållen knäböjning och rät vinkel.

2. På främre fotens häl vändes $\frac{1}{4}$ cirkel åt höger (venster), i det bålen vrides, så att den bakre sidan kommer framåt; bakre foten framflyttas och nedsättes två fotlängder framför den högra (venstra): samtidigt framföres enligt föregående bakre handen och mottager sabelfästet af den främre, som gör höftfäste.

Den främre armens böjning får ej vid gardombyten 57 ökas. Främre handen skall vid gardombyten alltid vridas i tersläge, om den ej förut innehar detta läge.

KAP. III.

Förflyttningar och utfall.

§ 13.

Marscher.

58 Marscherna äro: *rättningsmarsch*, *enkelmarsch*, *halfmarsch* och *helmarsch*.

59 Vid rättningsmarsch börjar den främre foten vid förflyttning framåt och den bakre vid förflyttning bakåt; vid alla de öfriga flyttas bakre foten först vid frammarsch och den främre först vid tillbakamarsch.

60 *Rättningsmarsch* användes dels för att rätta fäktafståndet, förbereda ett anfall, eller betrygga ett försvar, dels och förnämligast såsom förflyttning vid omedelbart anfall och försvar.

Måttet på en rättningsmarsch är under öfningarna en fotlängd, men kan under fri kontrafäktning vara hvilket som helst därunder.

61 Rättningsmarsch framåt verkställes på kommandoordet:

Rättning framåt—ett-två!

(2 afdelningar.)

1. Främre foten flyttas en fotlängd rätt framåt.
2. Bakre foten framflyttas och nedsättes två fotlängder bakom den främre.

62 Rättningsmarsch tillbaka verkställes på kommandoordet:

Rättning tillbaka—ett-två!

(2 afdelningar.)

1. Bakre foten flyttas en fotlängd rätt bakåt.

2. Främre foten tillbakaflyttas och nedsättes två fotlängder framför den bakre.

Enkelmarsch användes dels såsom själfständig 63 förflyttning vid anfall eller försvar, dels i förening med utfall.

Måttet på en enkelmarsch är under öfningarna två 64 fotlängder, men kan under fri fäktning göras mindre, d. v. s. hvilket mått som helst mellan en och två fotlängder.

Enkelmarsch framåt verkställes på kommandoordet: 65

Framåt—ett-två!

(2 afdelningar).

1. Bakre foten flyttas med bibehållen knäböjning intill den främre, så att häl kommer intill häl.

2. Främre foten framflyttas två fotlängder framför den bakre.

Enkelmarsch tillbaka verkställes på kommandoordet: 66

Tillbaka—ett-två!

(2 afdelningar).

1. Främre foten flyttas, med bibehållen knäböjning, intill den bakre, så att häl kommer intill häl.

2. Bakre foten tillbakaflyttas två fotlängder bakom den främre.

Halfmarsch användes dels såsom själfständig 67 förflyttning vid anfall eller försvar, dels och förnämligast såsom första afdelningen i en helmarsch eller i förening med utfall.

Måttet på en halfmarsch är under öfningarna fyra 68 fotlängder, motsvarande enkelmarschen i räckvidd för hugg eller stöt. Dess mått kan under fri kontrafäktning rättas efter behovet och vara hvilket som helst mellan två och fyra fotlängder.

Halfmarsch framåt från gardställning verkställes på 69 kommandoordet:

Halft framåt—ett!

Bakre foten framflyttas tätt förbi och två fotlängder framför den främre fotens häl samt nedsättes med hälen i marschlinien, med bibehållen knäböjning och rät vinkel mellan fötterna. Bakre axeln bibehålles väl undanförd, och kroppstygden skall nu hvila förnämligast på bakre benet. Denna ställning kallas *halfmarschställning* (fig. 11).

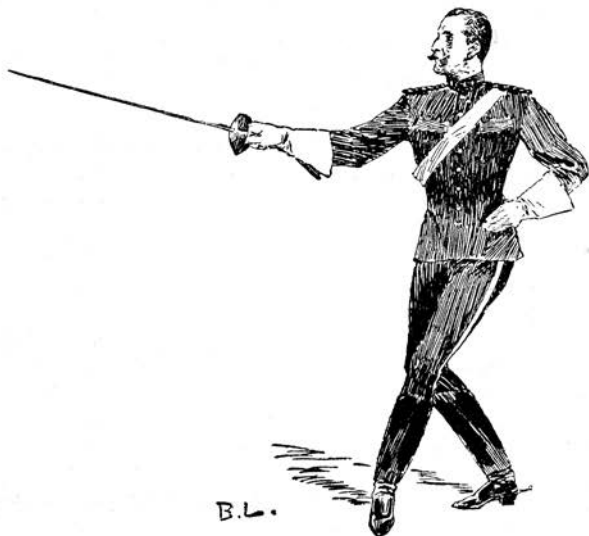

Fig. 11. *Halfmarschställning.*

I sammanhang med halfmarsch framåt öfvas halfmarsch tillbaka på kommandoordet:

Halft tillbaka—två!

Främre foten flyttas efter enahanda grunder samma väg tillbaka i gardställning.

Halfmarsch tillbaka från gardställning verkställes 70
på kommandoordet:

Halft tillbaka—ett!

Främre foten flyttas tillbaka tätt förbi och två
fotlängder bakom den bakre fotens häl samt nedsättes
i marschlinien, så att halfmarschställning enligt mom.
69 intages (fig. 11).

I sammanhang med halfmarsch tillbaka öfvas half-
marsch framåt på kommandoordet:

Halft framåt—två!

Bakre foten flyttas efter enahanda grunder samma
väg framåt i gardställning.

Helmarsch. Sammanslagningen af två halfmar- 71
scher blir en helmarsch. Den användes såsom en själf-
ständig anfallsrörelse, då motståndaren viker långt tillbaka.

Måttet på en helmarsch är under öfningarna fyra 72
fotlängder. Vid den fria kontrafäktningen regleras måttet
af helmarschen efter behovet.

Helmarsch framåt verkställes på kommandoordet: 73

Helt framåt—ett-två!

(2 afdelningar).

Utföres efter grunderna för halfmarscher; hvarje
afdelning innefattar en halfmarsch.

Helmarsch tillbaka verkställes på kommandoordet: 74

Helt tillbaka—ett-två!

(2 afdelningar).

Utföres efter enahanda grunder som helmarsch framåt
Vid första inöfvandet af marscherna delas de i två
tydliga afdelningar. Kommandoorden härför blifva: 75

Rättning framåt (tillbaka)—ett! två!

Framåt (tillbaka)—ett! två!

Helt framåt (tillbaka)—ett! två!

När de olika marscherna blifvit inöfvade så, att 76
manskaper förstår att säkert skilja på och utföra dem,
skall allt emellanåt öfvandet af marscher under ett par
minuter börja eller sluta dagens öfning.

Anm. Rörelsen med kroppen vid parader mot marscher är i regeln motsvarande marsch tillbaka.

§ 14.

Utfall i linien, utan och med marscher, samt rörelserna med kroppen vid parader däremot.

77 Utfall i linien göres i regeln framåt, men kan äfven göras bakåt.

78 *Utfall framåt* från stället användes för att utan förflyttning gifva ökad räckvidd åt en anfallsrörelse och verkställes på kommandoordet:

Fallot—ett!

Kroppen framföres hastigt, och det bakre benet med foten orubbad sträckes kraftigt; samtidigt härmed flyttas främre foten, obetydligt lyft från marken, en fotlängd rätt framåt och nedsättes med hela fotsulan på marken, så att hälen bibehålles i gardlinien; främre benet, hvars knä skall vara riktadt rätt framåt och midt öfver fotspetsen, öfvertager kroppstyngden; öfverlifvet framåtfälles dock ej fullt till samma lutning som bakre benet; främre axeln väl framskjuten och den bakre undanförd; främre armen sträckes mot anfallspunkten eller föres så, som vapenrörelsen kräfver; hufvudet väl uppburet (fig. 12). Denna ställning kallas *utfallsställning*.

79 Gardställning återtages på kommandoordet:

I—gard!

Bakre knäet böjes mjukt och hastigt med foten orubbad; samtidigt härmed föras höfterna bakåt, i det att främre foten spjärnar mot marken och flyttas, obetydligt lyft, en fotlängd rätt tillbaka och nedsättes utan stampning; öfverlifvet uppreses hastigt till lodrät ställ-

ning; främre armen böjes lindrigt, och sabelspetsen riktas mot motståndaren; gardställning intages.

Fig. 12. *Utfallsställning.*

Vid första inöfvandet af »i gard» från utfall bör man- 80
skapet öfvas att göra halfmarsch tillbaka och därpå fram-

flytta foten i gardställning, för att lära sig genast öfverföra kroppstyngden på bakre benet och framtvinga ett hastigt tillbakagående.

- 81 *Utfall bakåt* från stället användes, då motståndarne kommit hvarandra för nära, eller såsom tempoanfall, för att med en stöt hejda en påträngande motståndare. Kommandoord:

Bakåt fallut—ett!

Kroppen framföres och fälles såsom vid utfall framåt, i det främre armen utför sin rörelse; främre benet öfvertager kroppstyngden, och främre knäet böjes såsom vid utfall framåt; samtidigt härmed flyttas bakre foten en fotlängd rätt bakåt och nedsättes med hela fotsulan på marken, så att hälen bibehålles i gardlinien, hvarvid bakre benet sträckes och utfallsställning intages.

- 82 Gardställning återtages genom främre fotens flyttning. Kommandoord enligt mom. 79.

- 83 *Rörelsen med kroppen vid parader mot utfall framåt* är i regeln rättningsmarsch tillbaka. Är man säker i paraden med vapnet, kan anfallet pareras stillastående, då svarshugget (-stöten) blir desto verksammare. Bådadera sätten skola öfvas.

- 84 Utfall framåt och bakåt kunna förenas med olika slag af marscher; utfallet framåt med så väl enkelmarsch som helmarsch, utfallet bakåt endast med enkelmarsch.

- 85 *Enkelmarsch framåt med utfall* verkställes på kommandoordet:

Framåt fallut—ett-två!

(2 afdelningar).

1. Bakre foten flyttas till den främre såsom vid enkelmarsch.

2. Främre foten framflyttas tre fotlängder, och utfall göres.

Helmarsch framåt med utfall verkställes på 86 kommandoordet:

Helt framåt fallut—ett-två!

(2 afdelningar).

1. Bakre foten flyttas i halfmarschställning framåt.
2. Bakre foten flyttas tre fotlängder framför den andra, och utfall göres.

Enkelmarsch tillbaka med utfall (reträttutfall) 87 verkställes på kommandoordet:

Tillbaka, bakåt fallut—ett-två!

(2 afdelningar).

1. Främre foten flyttas till den bakre såsom vid enkelmarsch.

2. Främre knäet böjes, och bakre benet sträcker, i det bakre foten flyttas tre fotlängder rätt bakåt.

I början öfvas utfall i förening med marsch med afdelningsräkning. Gardställning återtoges i dessa fall enligt mom. 79.

Rörelsen med kroppen vid parader mot fram- 88 *marsch i förening med utfall i linien* utföres endast med en marsch, motsvarande den hvilken föregår utfallet.

Marsch efter utfall i linien utföres med så 89 väl enkelmarsch som helmarsch.

Frammarschen förutsätter, att motståndaren icke 90 svarar utan viker undan för utfallet, och verkställes på kommandoordet:

Framåt (helt framåt)—ett-två!

Bakre foten flyttas med böjdt knä intill (förbi) den främre, och bålen uppreses lodrätt, hvarefter främre foten framflyttas i gardställning.

§ 15.

Utfall ur linien samt rörelserna med kroppen vid parader däremot.

91 Utfall ur linien kunna göras så väl utåt (åt egen ryggside) som inåt (åt egen bröstside). De användas, om man efter upprepade anfall i linien ej träffat motståndaren, eller såsom tempoanfall mot sådana fäktare, hvilka rusa häftigt på.

92 Utfallen ur linien äro öfvergångsställningar, i hvilka man ej, lika litet som i något annat utfall, får stanna under fri kontrafäktning.

93 *Utfall utåt* verkställes på kommandoordet:

Utåt fallut—ett!

På bakre fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt höger (venster); främre foten flyttas samtidigt utåt till höger (venster) i utfallsställning i förhållande till den bakre foten; främre armen utför sin rörelse med vapnet mot motståndaren (sträckes vinkelrätt mot det lodplan, som går genom båda hälarne); främre axeln framföres, och den bakre undanföres så mycket, som en i öfrigt regelrätt utfallsställning medgifver; ansigtet vändes mot motståndaren (i samma riktning som främre armen). Utfallet göres på en linie, som bildar half rät vinkel mot gamla linien (fig. 13).

94 Gardställning efter utfall utåt intages på nya linien, på kommandoordet:

I—gard!

Bålen uppreses och föres hastigt undan åt ryggsidan till nya linien, genom att vända på främre fotens häl så mycket, att nämnda fot kommer på den linie, som går genom motståndarnes främre hälar; den bakre foten flyttas bakom den främre, och gardställning intages (fig. 14).

Rörelsen med kroppen vid parader mot utfall 95
utåt verkställs på kommandoordet:
Parera utåt fallut—ett!

B. L.

Fig. 13. Utfall utåt.

På främre fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt venster (höger), och bakre foten flyttas undan åt samma sida i gardställning (fig. 15).

96 *Utfall inåt* verkställes på kommandoordet:

Inåt fallut—ett!

På främre fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt höger (venster); bakre foten flyttas förbi den främre och ned-sattes i utfallsställning i förhållande till denna; främre

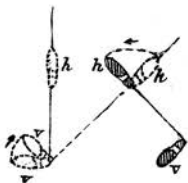

Fig. 14. *Fotflyttningen vid vändning i gard från utfall utåt.*

armen utför sin rörelse med vapnet mot motståndaren (sträckes vinkelrätt mot det lodplan som går genom båda hälarne); främre axeln främ-föres, och den bakre undanföres, så att båda axlarna komma i samma linie som främre armen; ansigtet vändes mot motståndaren (i samma riktning som främre armen). Utfallet göres på en linie, som bildar half rät vinkel mot gamla linien (fig. 16).

Gardställning efter utfall inåt intages på nya linien på kommandoordet:

Helt tillbaka—gard!

(2 afdelningar).

1. Bakre foten flyttas i half-marschställning bakom den främre och öfvertager kroppstyngden, i det bålen uppreses.

2. Främre foten flyttas bakåt såsom i 2. afdelningen af helt tillbaka marsch, och gardställning intages (fig. 17).

Vid första inöfvandet af utfall

utåt och inåt, kan gardställning återtagas på bakre foten genom vändning på dess häl och främre fotens återflyttning i gardställning på gamla linien (fig. 18). Kommandoord:

På gamla linien, I—gard!

97

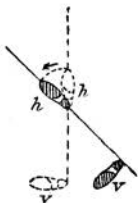

Fig. 15. *Fotflyttningen vid rörelsen med kroppen under parad mot utfall utåt.*

98

Rörelsen med kroppen vid parader mot utfall 99
inåt verkställs på kommandoordet:
Parera inåt fallut—ett!

Fig. 16. Utfall inåt.

På bakre fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt höger (venster), och främre foten flyttas i halfmarschställning bakom den bakre (fig. 19).

Instruktion i sabelfäktning till fots.

- 100 Från denna ställning verkställes förflyttning framåt eller tillbaka i gard på nya marschlinjen genom att uttaga halfmarschen framåt eller tillbaka.

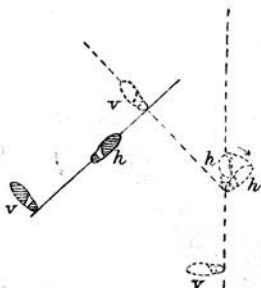

Fig. 17. Helt tillbaka gard på nya linien efter utfall inåt.

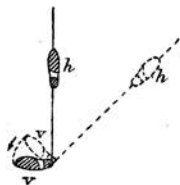

Fig. 18. Tillbaka gard på gamla linien efter utfall utåt.

101

Vid första inöfvandet kan utfallet utåt (inåt) indelas i två afdelningar; i den första vändes på bakre (främre) hälen, och i den andra göres utfallet.

102

Marsch i förening med utfall ur linien verkställes så väl med enkel- som med helmarsch.

103

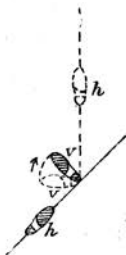

Fig. 19. Fotflyttningen vid rörelsen med kroppen under parader mot utfall inåt.

Enkelmarsch med utfall ur linien göres fördelaktigast utåt, enär man vid utfall framåt-utåt sammanslår utfallet med sista fotflyttningen i marschen, hvaremot man vid utfall framåt-inåt måste fullborda marschen före utfallet.

Kommandoord:
Framåt, utåt fallut—ett-två! (med afdelningsräkning: ett! två!)

(2 afdelningar.)

1. Bakre foten flyttas intill den främre såsom vid enkelmarsch.

2. På bakre fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt höger (venster), och främre foten flyttas i utfallsställning i förhållande till den bakre (fig. 20).

Framåt, inåt fallut—ett-två-tre! (med afdelningsräkning: **ett-två! tre!**)

(3 afdelningar.)

1. och 2. Enkelmarschen verkställes.

3. Inåt fallut göres på förut beskrifvet sätt (fig. 21).

Helmarsch med utfall ur linien göres fördelaktigast utåt, af samma skäl som för enkelmarsch med utfall blifvit anfördt. **104**

Kommandoord:

Helt framåt, utåt fallut—ett-två! (med afdelningsräkning: **ett! två!**)

(2 afdelningar.)

1. Bakre foten flyttas fram i halfmarschställning.

2. På den flyttade fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt höger (venster), och den andra foten flyttas i utfallsställning i förhållande till denna (fig. 22).

Helt framåt, inåt fallut—ett-två-tre! (med afdelningsräkning: **ett-två! tre!**)

(3 afdelningar.)

1. och 2. Helt framåt marsch göres.

3. Utfall inåt göres (fig. 23).

Rörelserna med kroppen vid parader mot marsch med utfall ur linien blifva motsvarande marsch tillbaka och därefter paradrörelsen för utfall ur linien. **105**

Marsch framåt från utfall ur linien verkställes efter utfall utåt medelst hel- eller halfmarsch och efter utfall inåt medelst bakre fotens framflyttande i gardställning. **106**

Från utfall utåt kommenderas:

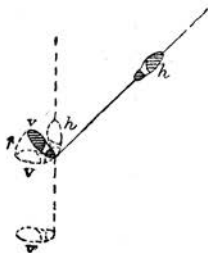

Fig. 20. *Förflyttningarna vid enkelmarsch med utfall utåt.*

Helt framåt (halft framåt)—ett-två! (ett!)

(2 [1] afdelningar).

1. På främre fotens häl vändes $\frac{1}{4}$ cirkel åt venster (höger); den bakre foten framflyttas samtidigt i halfmarschställning.

2. Det andra halfmarschsteget uttages (fig. 24).
Från utfall inåt kommenderas:

Framåt—ett!

Den bakre foten framflyttas i gardställning på nya marschlinien (fig. 25).

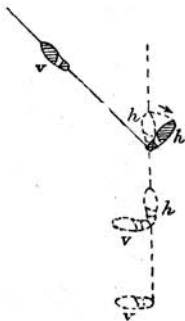

Fig. 21. Fotflyttningarna vid enkelmarsch med utfall inåt.

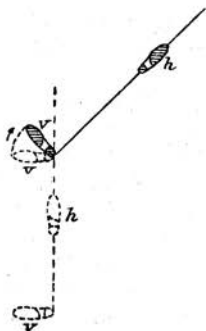

Fig. 22. Fotflyttningarna vid helt framåt, utåt fallut.

- 107 Förflyttningar framåt efter utfall ur linien användas företrädesvis mot underlägsna fäktare, eller mot dem som försumma svaret.
- 108 Rörelsen med kroppen vid parader mot marsch framåt från utfall ur linien blir endast motsvarande marsch tillbaka.
- 109 Utfall ur linien från utfall ur linien kunna äfven göras, dock bäst med utfall utåt som första ut-

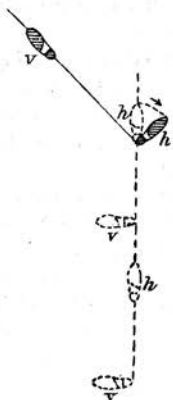

Fig. 23. Förflyttningarna vid helt framåt, inåt fallut.

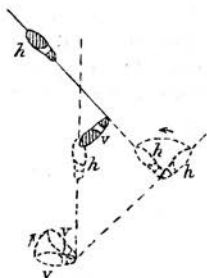

Fig. 24. Förflyttningarna vid framåt marsch från utfall utåt.

Fig. 25. Förflyttningarna vid framåt marsch från utfall inåt.

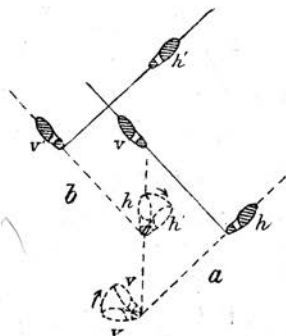

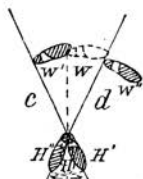
Fig. 26. Förflyttningarna vid utåt och inåt fallut (a) samt vid inåt och utåt fallut (b).

fall. Därvid öfvergår man omedelbart från det ena utfallet till det andra. Kommandoord:

Utåt och inåt (Inåt och utåt) fallut—ett! två!

På »ett» göres utfall utåt (inåt); på »två» göres utfall inåt (utåt) från föregående utfallsställning (fig. 26).

- 110 *Rörelserna med kroppen vid parader mot tvenne på hvarandra följande utfall ur linien blifva en förening af de två som motsvara utfallen, med iakttagande att den parerande vid paradrörelsen för sista utfallet gör en volt inåt (utåt) enligt § 16, jämte rotering, för att motståndarne sålunda må komma på samma marschlinie.*

§ 16.

Volter och rörelserna med kroppen vid parader däremot.

111

Fig. 27. *Fotflyttningarna vid volt utåt (a) och volt inåt (b) från gardställning samt vid rörelserna med kroppen vid parader däremot.*

Volter utföras utåt och inåt från så väl gardställning som halfmarschställning. Såsom regel gäller, att man först flyttar den fot, åt hvilcens sida volten skall göras, oberoende af om man står i gardställning eller halfmarschställning.

- 112 *Volt utåt från gardställning verkställes på kommandoordet:*

Volt utåt—ett-två! (med afdelningsräkning ett! två!)
(2 afdelningar.)

1. Främre foten flyttas två fotlängder utåt och något framåt.

2. På främre fotens häl vändes så mycket åt venster (höger), att nämnda fots förlängning träffar motståndarens främre häl, och bakre foten flyttas i gardställning på den genom främre fotens vändning bestämda gardlinien d. v. s. den linie, som går genom motståndarens och egen främre häl (fig. 27 a).

Från *halfmarschställning* göres volt utåt, på samma kommandoord, genom att flytta den bakre foten något mer än två fotlängder framför den främre och två fotlängder utåt, hvarefter bakre foten flyttas, och vändning göres såsom ofvan beskrifvits (fig. 28 a).

Volt inåt från *gardställning* verkställes på kommandoordet:

Volt inåt—ett-två! (med afdelningsräkning: **ett! två!**)

(2 afdelningar.)

1. Bakre foten flyttas tre fotlängder inåt och något framåt.

2. På bakre fo-

tens häl vändes så mycket, att nämnda fot blifver vinkelrät mot den linie, som går genom samma fots häl och motståndarens främre häl; främre foten ned-sattes i gardställning på samma linie (fig. 27 b).

Från *halfmarschställning* göres volt inåt, på samma kommandoord, genom att flytta främre foten tre fotlängder inåt och något framåt, hvarefter bakre foten framflyttas, och vändning göres såsom ofvan beskrifvits (fig. 28 b).

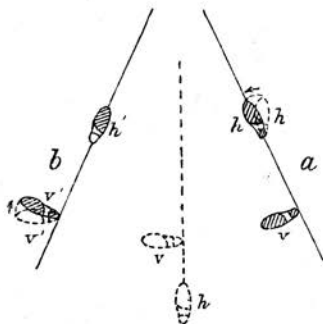

Fig. 28. *Förflyttningarna vid volt utåt (a) och vid volt inåt (b) från halfmarschställning.*

- 116 Volter från halfmarschställning förekomma hufvudsakligast under tillbakamarsch, omedelbart efter första halfmarschen, såsom temporörelse mot en påträngande motståndare. Kommandoord:

Halft tillbaka, volt inåt (utåt)—ett-två-tre! (med afdelningsräkning: **ett! två! tre!**)

(3 afdelningar.)

1. Halfmarsch göres bakåt.

2. och 3. Volt inåt (utåt) från halfmarschställning göres enligt ofvan angifna grunder.

117

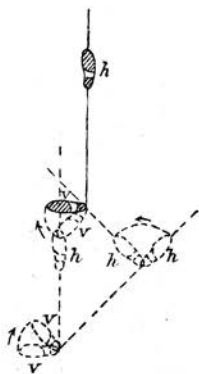

Fig. 29. Fotflyttningarna vid bågmarsch från utfall utåt.

Rörelsen med kroppen vid parader mot volter verkställles i gardställning genom att vända på främre hälen åt venster (höger), hvarvid samtidigt bakre foten flyttas, så att hela främre foten och bakre fotens häl komma på motståndarens gardlinie (fig. 27 c och d). Kommandoord:

Parera volt utåt (inåt)—ett!

Från halfmarschställning verkställles rörelsen genom vändning på bakre hälen, efter samma grunder, samtidigt med främre fotens flyttning bakåt. Vändningens storlek skall rätta sig efter storleken af den volt som motståndaren gör, så att båda motståndarne efter vändningen och volten befinna sig på samma linie.

§ 17.

Bågmarscher och rörelserna med kroppen vid parader däremot.

- 118 Bågmarscher verkställas omedelbart efter ett utfall ur linien, utåt eller inåt.

Bågmarsch från utfall utåt verkställs på kommandoordet:

Bågmarsch—ett-två! (med afdelningsräkning: **ett! två!**)

(2 afdelningar.)

1. På främre fotens häl vändes $\frac{1}{4}$ cirkel åt venster (höger); den bakre foten flyttas i halfmarschställning framför den främre.

2. På främre fotens häl vändes, och ett utfall utåt göres ånyo, efter grunderna för helt framåt, utåt fallut (fig. 29).

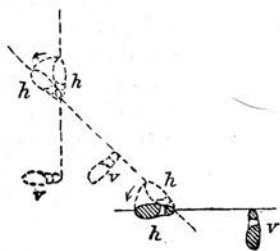

Fig. 30. Fotflyttningarna vid rörelserna med kroppen vid parader mot bågmarsch från utfall utåt.

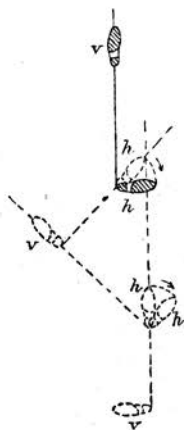

Fig. 31. Fotflyttningarna vid bågmarsch från utfall inåt.

Gardställning intages på nya linien, enligt mom. 119 94, på kommandoordet:

I—gard!

Rörelserna med kroppen vid parader mot båg- 120
marsch från utfall utåt verkställs på kommandoordet:

Parera bågmarsch—ett-två! (med afdelningsräkning: **ett! två!**)

(2 afdelningar.)

1. Halfmarsch tillbaka göres.

2. På bakre fotens häl vändes, såsom vid parad för utfall utåt, i det främre foten flyttas tillbaka i gardställning (fig. 30).

- 121 *Bågmarsch från utfall inåt* verkställs på kommandoordet:

Bågmarsch—ett-två!

(med afdelningsräkning **ett! två!**)

(2 afdelningar.)

1. Bakre foten flyttas i gardställning framför den främre.

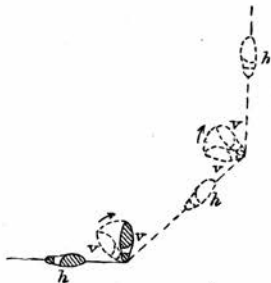
2. På främre fotens häl vändes, och ett utfall inåt göres ånyo efter grunderna härför (fig. 31).

Gardställning intages på nya linien enligt mom. 97 på kommandoordet:

Helt tillbaka—gard!

122

Fig. 32. *Fotflyttningarna vid rörelserna med kroppen vid parader mot bågmarsch från utfall inåt.*

123

Rörelserna med kroppen vid parader mot bågmarsch från utfall inåt verkställas på kommandoordet:

Parera bågmarsch—ett-två! (med afdelningsräkning: **ett! två!**)

(2 afdelningar.)

1. Främre foten flyttas tillbaka i gardställning.

2. På bakre fotens häl vändes, och främre foten flyttas tillbaka i halfmarschställning såsom vid parad för utfall inåt, mom. 99 (fig. 32).

124

Förflyttningarna i en bågmarsch skola så inöfvas, att de kunna göras med största hastighet och flyta i hvarandra utan uppehåll. De skola, då rörelsen är fullt inöfvad, följa omedelbart på utfallet.

KAP. IV.

Hugg och stötar.

§ 18.

Allmänna bestämmelser.

Hvarje hugg (stöt) utföres i en enda hastig rörelse, 125
som vid inöfvandet bör delas i två afdelningar.

Då utbildningen i sabelfäktning är fullbordad, kunna 126
huggen göras stora eller små efter behofvet eller blottan.
Endast de stora huggen inöfvas från början och därmed
fortsättes, tills riktig form och säkerhet vunnits, hvar-
efter huggens rörelsebana minskas, till större hastighets-
vinnande. De små huggen skilja sig ej i riktning från
de stora, blott i den något begränsade banan och i den
mindre handledsrörelsen.

Alla hugg skola noggrant inöfvas med afdelnings- 127
räkning, därvid rörelsen i början bör utföras långsamt
för vinnande af riktig form; småningom ökas hastig-
heten, och uppehållet mellan afdelningarna minskas för
att helt och hållet försvinna, så snart tillräcklig färdig-
het vunnits.

Hvarje hugg bör verkställas med full kraft och 128
alltid riktas mot den blottade kroppsdelen; men det
skall verkställas så, att det hvilket ögonblick som helst
kan hejdas, så att man ej förhugger sig, om mot-
ståndaren ej möter i paraden och hugget ej träffar.

- 129 Hvarje hugg öfvas först särskildt upprepade gånger, sedan omvexlande med andra hugg, så att färdigheten i hvarje hugg med noggranhet inöfvas.
- 130 Stötarna riktas i allmänhet mot bröstet; hög *qvart-* och *tersstöt* kunna äfven riktas mot ansigtet.

§ 19.

Huggens och stötarnas indelning.

- 131 *Huggen äro enkla och sammansatta.* Med enkla hugg förstås de, som verkställas i en enda rörelse; med sammansatta hugg förstås de, som utgöras af två eller flere enkla hugg d. v. s. ett eller två markerade och ett uthugget hugg.
- 132 De enkla huggen indelas i *vågräta*, *lodräta* och *sneda*. De *vågräta* huggen äro *höga* eller *låga*. De höga äro *qvart-* och *tershugg* (fig. 1 *A* och *D*); de låga äro *lågqvart* och *lågters* (*qvart på armen* och *ters på armen*) (fig. 1 *B* och *E*).
- Till de *vågräta* höga huggen hänföras äfven *qvart öfver klingan* och *ters öfver klingan*.
- De *lodräta* huggen äro *priminom-* och *primutom-* hugg (fig. 1 *G*).
- De *sneda* huggen äro *qvint-* och *sekundhugg* (fig. 1 *C* och *F*).
- 133 *Qvart-* och *tershugg* riktas mot öfre delen af anfallstaflan (hufvud, hals, axlar, bröst); *lågqvart* och *lågters* mot nedre delen af anfallstaflan (främre handen och underarmen); *primhugg* riktas mot hufvudet; *qvint-* och *sekundhugg* mot främre armbågen (se fig. 1).
- 134 *Stötarna* indelas i *höga* och *låga* och benämnas *hög* och *låg qvartstöt*, *hög* och *låg tersstöt*, allt efter som de utföras öfver eller under motståndarens hand. Stötarna kunna sammansättas med hugg, antingen markerad stöt och uthugget hugg eller markeradt hugg och utstött stöt.

Enär de låga stötarna äro de vanligast förekommande användes för dem kommandoordet »stöt». Då hög stöt skall verkställas kommenderas »hög *quartstöt*» eller »hög *tersstöt*».

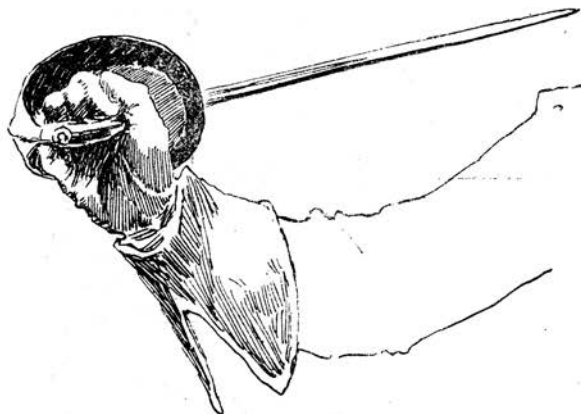

Fig. 33 a. *Uttagning till quarthugg.*

§ 20.

Enkla hugg.

a) Vågräta hugg.

Quarthugg verkställles på kommandoordet:

Qvart—hugg!

Från tersläge utföres hugget sålunda: Handen böjes rätt uppåt, fingrarna utom tummen och pek fingret lossas något från kafveln, och sabelklingen föres uppåt-bakåt och så mycket utåt, att den bildar spetsig vinkel mot armen (vinkeln vexlar efter huggets storlek), klingan

vågrät och dess rygg vänd mot främre axelns yttre sida (uttagningen) (fig. 33 a). Hugget uthugges därefter i riktning utifrån-inåt genom armbågs- och handledens

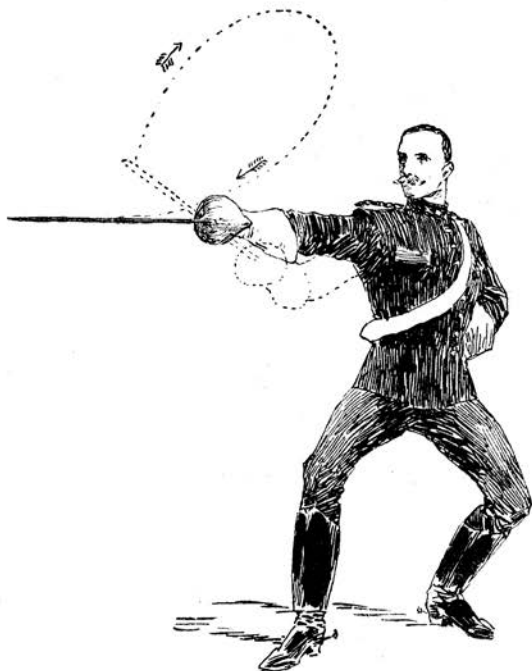

Fig. 33 b. Uthugget *qvarthugg*.

hastiga sträckning, underarmens fullständiga vridning, så att knogarna komma nedåt, samt alla fingrarnas kraftiga slutande kring kafveln. Efter fullbordadt hugg skall armen vara fullt sträckt, axeln, handen och sabel-

spetsen i en rät linie samt klingan vågrät med flatan fullt uppåt och eggen inåt (fig. 33 b).

Vid första inöfvandet indelas hugget i 2 afdelningar. Kommandoord: 137

Qvart—hugg! två!

1. Uttagningen göres (fig. 33 a).

2. Hugget uthugges (fig. 33 b).

Från qvartläge utföres qvarthugg sålunda: Handen vändes, så att knogarna komma uppåt, hvarefter hugget verkställes på ofvan beskrifvet sätt. Vid första inöfvandet indelas hugget i 3 afdelningar. Kommandoord: 138

Qvart—hugg! två! tre!

1. Handvändningen göres.

2. Uttagningen göres.

3. Hugget uthugges.

Från lågt läge (låg qvartstöt, sekundparad, se kundhugg) kan qvarthugg äfven utföras. 139

Lågt qvarthugg (qvart på armen) utföres efter samma grunder på kommandoordet: 140

Låg qvart—hugg! (Qvart på armen—hugg!)

Tershugg verkställes på kommandoordet: 141

Ters—hugg!

Från qvartläge utföres hugget sålunda: Handen böjes rätt. uppåt, fingrarna utom tummen och pek-fingret lossas något från kafveln, och i det armbågsleden lindrigt böjes, föres sabelklingan uppåt-bakåt och så mycket inåt, att den bildar spetsig vinkel mot armen (vinkeln växlar efter huggets storlek), klingan vågrät och dess rygg vänd mot bröstet (uttagningen) (fig. 34 a). Hugget uthugges därefter i riktning inifrån-utåt genom armbågs- och handledens hastiga sträckning, underarmens fullständiga vridning, så att knogarna komma uppåt, samt alla fingrarnas kraftiga slutande kring kafveln. Efter fullbordadt hugg skall armen vara fullt sträckt, axeln, handen och sabelspetsen i en rät linie samt klingan vågrät med flatan fullt uppåt och eggen utåt (fig. 34 b).

142

Vid första inöfvandet indelas hugget i 2 afdelningar.
Kommandoord:
Ters—hugg! två!

Fig. 34 a. Uttagning till tershugg.

1. Uttagningen göres (fig. 34 a).
2. Hugget uthugges (fig. 34 b).

Från tersläge utföres tershugget sålunda: Handen **143** vändes så att knogarna komma nedåt, hvarefter hugget verkställes på ofvan beskrifvet sätt. Vid första inöfvandet indelas hugget i 3 afdelningar. Kommandoord:

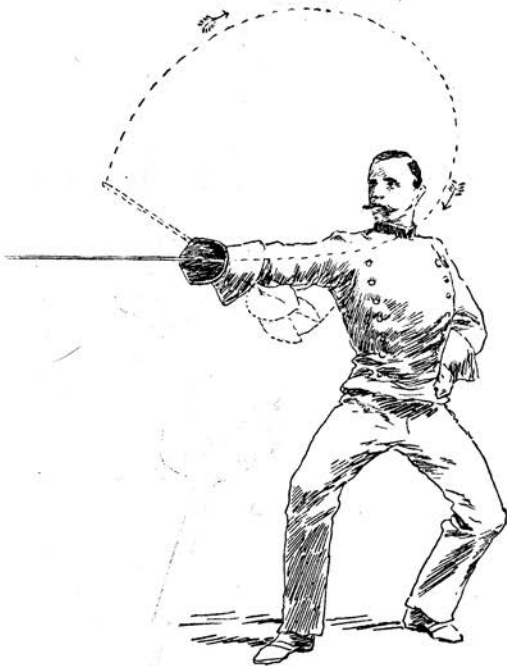

Fig. 34 b. Uthugget tershugg.

Ters—hugg! två! tre!

1. Handvändningen göres.
2. Uttagningen göres.
3. Hugget uthugges.

Fig. 35 a. Uttagning till priminomhugg.

Från lågt läge (låg tersstöt, qvintparad, qvindhugg) 144 kan tershugg äfven utföras.

Lågt tershugg (ters på armen) utföres efter samma 145 grunder på kommandoordet:

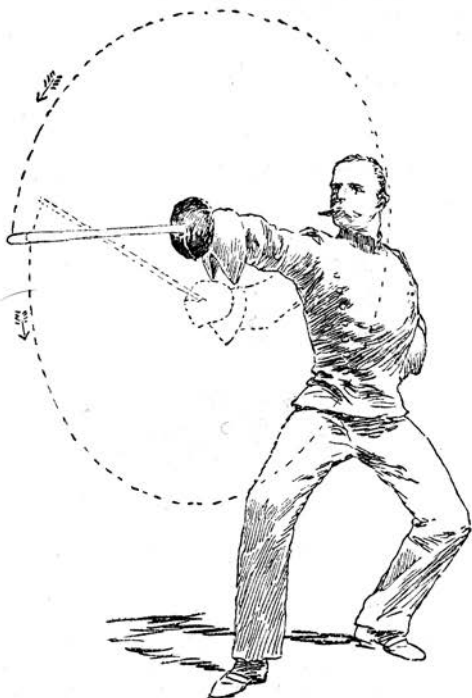

Fig. 35 b. Uthugget priminomhugg.

Låg ters—hugg! (ters på armen—hugg!)

Hugg öfver motståndarens klinga användas efter parad 146 mot lågt quart- eller tershugg. Dessa hugg förenas i regeln

med en volt eller rättningmarsch. Efter låg quartparad göres ters öfver klingan och efter låg tersparad quart öfver klingan.

147 *Ters (quart) öfver klingan* verkställes på kommandoordet:

Ters (quart) öfver klingan—hugg!

Genom en kraftig handledsrörelse i förening med omvridning och utsträckning af armen, framföres sabeln omedelbart från parادلäget öfver motståndarens klinga såsom vid ters- (quart-)hugg (fig. 48 och 50.)

b) **Lodräta hugg.**

148 *Priminomhugg* verkställes på kommandoordet:
Priminom—hugg!

Fig. 36 a. *Uttagning till primutomhugg.*

Från tersläge utföres hugget sålunda: Armen vrids, så att tummen kommer nedåt och klingans egg uppåt, hvarvid armen något sträcket och handen föres något utåt (uttagningen) (fig. 35 a). Hugget uthugges därefter, i det fingrarna utom tummen och pekfingeret något lossa sin fattning, genom att klingan med eggen framåt svänges under böjning i hand- och armbågsled åt bröstsidan; därunder beskriver spetsen en båge nedåt-bakåt-uppåt, och hugget fullbordas i riktning

uppifrån-nedåt; handen återföres härvid i anfallsplanet, fingrarna slutas kraftigt om kafveln, och armbågsleden sträckes hastigt. Efter fullbordadt hugg skall handen

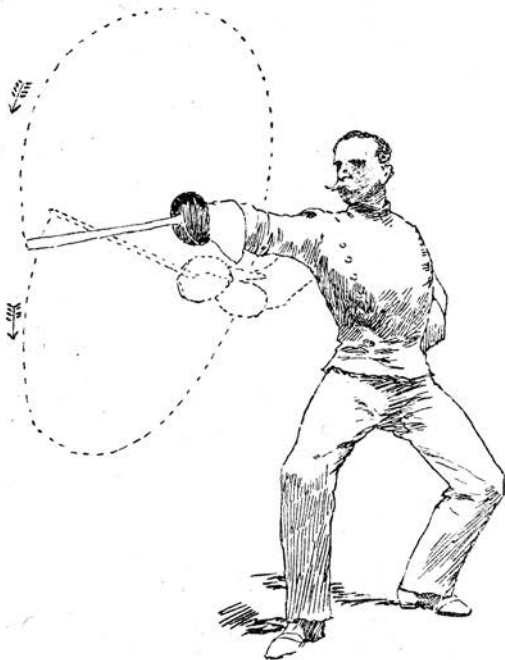

Fig. 36 b. *Uthugget primutomhugg.*

vara obetydligt högre än axeln och spetsen något lägre än handen (fig. 35 b).

Vid första inöfvandet indelas hugget i 2 afdelningar. 149

Kommandoord:

Priminom—hugg! två!

1. Uttagningen göres (fig. 35 a).

2. Hugget uthugges (fig. 35 b).

150 Priminomhugg kan utföras från alla lägen, i hvilka vapnet i höger (venster) gard ligger till venster (höger) om motståndarens.

151 *Primutomhugg* verkställs på kommandoordet:

Primutom—hugg!

Från kvartläge utföres hugget sålunda: Armen vrides, så att eggen kommer snedt inåt-uppåt, hvarvid armbågsleden lindrigt böjes, och handen föres något inåt (uttagningen) (fig. 36 a). Hugget uthugges därefter, i det fingrarna utom tummen och pekfingeret något lossa sin fattning, genom att klingan med eggen framåt svänges under böjning i hand- och armbågsled åt ryggsidan; därunder beskrifver spetsen en båge nedåt-bakåt-uppåt, och hugget fullbordas i riktning uppifrån-nedåt; handen återföres härvid i anfallsplanet, fingrarna slutas kraftigt om kafveln, och armbågsleden sträcker hastigt. Efter fullbordadt hugg skall handen vara obetydligt högre än axeln och spetsen något lägre än handen (fig. 36 b).

152 Vid första inöfvandet indelas hugget i 2 afdelningar. Kommandoord:

Primutom—hugg! två!

1. Uttagningen göres (fig. 36 a).

2. Hugget uthugges (fig. 36 b).

153 Primutomhugg kan utföras från alla lägen, i hvilka vapnet i höger (venster) gard ligger till höger (venster) om motståndarens.

c) Sneda hugg.

154 *Qvindhugg* verkställs på kommandoordet:

Qvint—hugg!

Hugget utföres från kvart- eller tersläge sålunda: Uttagningen göres på samma sätt som för qvarthugget

(fig. 33 a), hvarefter hugget uthugges i riktning utifrån snedt uppåt mot motståndarens främre underarm genom armbågs- och handledens hastiga sträckning, underarmens och handens vridning uppåt och fingrarnas kraftiga

Fig. 37. Uthugget qvindhugg.

slutande om kafveln. Efter fullbordadt hugg skall handen vara vänd med knogarna nedåt, armen fullt sträckt och klingans egg riktad snedt uppåt (fig. 37).

Vid första inöfvandet indelas hugget i 2 afdelningar. Kommandoord; 155

Qvint—hugg! två!

1. Uttagningen göres (fig. 33 a).
2. Hugget uthugges (fig. 37).

156 *Sekundhugg* verkställles på kommandoordet:

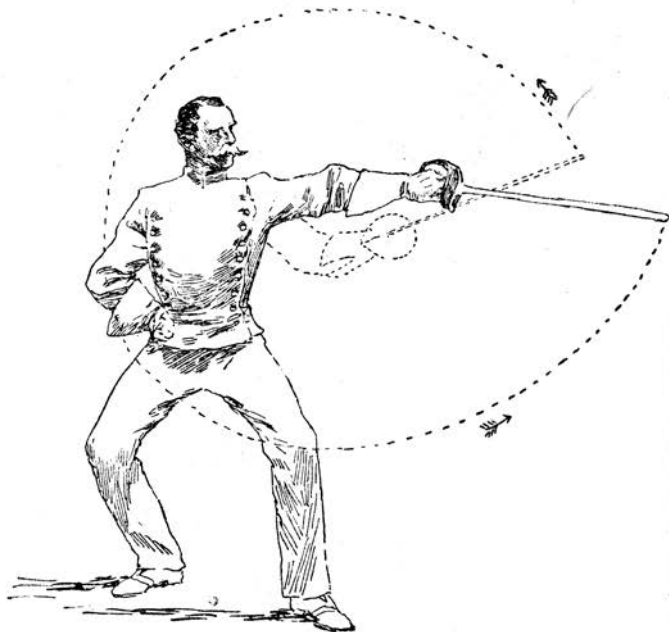

Fig. 38. *Uthugget sekundhugg.*

Sekund—hugg!

Hugget utföres från ters- eller qvartläge sålunda: Uttagningen göres på samma sätt som för tershugget (fig. 34 a), hvarefter hugget uthugges i riktning in-

från snedt uppåt mot motståndarens främre underarm genom armbågs- och handledens hastiga sträckning, underarmens och handens vridning nedåt och något utåt samt fingrarnas kraftiga slutande om kaveln. Efter fullbordadt hugg skall handen vara vänd med tummen nedåt, armen fullt sträckt och klingans egg riktad snedt uppåt (fig. 38).

Vid första inöfvandet indelas hugget i 2 afdelningar. 157

Kommandoord:

Sekund—hugg! två!

1. Uttagningen göres (fig. 34 a).
2. Hugget uthugges (fig. 38).

§ 21.

Stötar.

Stötar utföras i *en* afdelning. Där så ske kan 158 verkställas de utan ökad böjning i armbågsleden (uppvinkling). Uppvinkling eger endast rum, när motståndarne kommit hvarandra så nära eller armen blifvit så sträckt, att en sådan är nödvändig.

Låg tersstöt (kvartstöt) verkställles på kommando- 159 ordet:

Låg tersstöt (låg kvartstöt)—ett!

Med tummen längs kavelns rygg riktas spetsen mot anfallspunkten under motståndarens fäste; stöten utstötes med rak handled mot anfallspunkten genom att kraftigt sträcka armen; klingan med eggen snedt nedåt och utåt (flatsidan uppåt, eggen inåt) (fig. 44 och 46).

Den låga tersstöten (kvartstöten), som alltid utgår 160 från tersläge (kvartläge), kan, sedan vana och färdighet vunnits, utföras på kommandoordet:

Stöt—ett!

- 161 *Hög tersstöt* (*qvartstöt*) verkställles på kommandoordet:

Hög tersstöt (hög qvartstöt)—ett!

Stöten utföres efter samma grunder som låg tersstöt (låg qvartstöt), med den skillnad att stöten riktas och utstötes öfver motståndarens fäste.

- 162 Vid första inöfvandet af stötar efter uthugget hugg eller då armen är så sträckt att uppvinkling måste ske, afdelas rörelsen, och på »ett» verkställles en lindrig böjning i armbågsleden (samma böjning som i gardläget), hvarvid spetsen riktas; på »två» utstötes stöten.

Kommandoord:

Hög (låg) qvartstöt (hög [låg] tersstöt)—ett! två!

§ 22.

Sammansatta hugg och stötar.

Allmänna bestämmelser.

- 163 Fint (markeradt hugg eller stöt) är ett låtsadt anfall, för att af motståndaren framtvinga en parad, hvarigenom en blotta uppkommer.
- 164 Mer än ett markeradt hugg (stöt) användes sällan i sabelfäktning, emedan två markerade vapenrörelser före uthugget (utstöten) gifva motståndaren för godt tillfälle till tempoanfall.

a.) **Vågräta hugg som fint.**

- 165 *Quart- och tershugg som fint* kunna användas från alla lägen, hvarifrån vågräta hugg kunna utföras och verkställas sålunda: Det markerade hugget utföres så mycket, att den åsyftade blottan framkallas, hvarpå det hejdas eller ändrar bana, för att öfvergå till annat hugg eller stöt.

Exempel:

Qvart-ters—hugg!
Qvart-prim—hugg!
Qvart-lågqvart—hugg!
Qvart-sekund—hugg!
Ters-qvart—hugg!
Ters-prim—hugg!
Ters-lågters—hugg!
Ters-qvint—hugg!
Lågters-prim—hugg!
Lågqvart-prim—hugg!

b.) Lodräta hugg som fint.

Priminom- och primutomhugg som fint kunna 166 användas från alla lägen, hvarifrån primhugg kunna utföras, och verkställas i öfverensstämmelse med bestämmelserna i näst föregående moment.

I förening med en låg stöt hejdas det markerade hugget i likhet med föregående, hvarpå stöten upp-vinklas och utstötes. I förening med en annan prim låter man det markerade hugget omedelbart öfvergå i det som skall uthuggas.

Exempel:

Prim-qvart—hugg!
Prim-ters—hugg!
Prim-lågqvart—hugg!
Prim-lågters—hugg!
Dubbelprim—hugg!
Prim-stöt—hugg!

c.) Stötar som fint.

Låg ters- och låg qvartstöt som fint kunna 167 användas från de lägen, hvarifrån de låga stötarna kunna utföras,

- 168 Stötfinten användes endast i förening med primhugg. Stöten utstöttes härvid fullständigt, dock med ögonblicklig öfvergång från stöten till primhugget. Efter låg tersstöt göres alltid primutomhugg och efter låg kvartstöt priminomhugg.

Exempel:

Stöt-prim—hugg!

§ 23.

Sqvadronering.

- 169 Sqvadronering, som är ett upprepande af ett eller två hugg i följd efter hvarandra, öfvas först sedan huggen kunna utföras utan afdelningsräkning. Denna öfning bör allt emellanåt återtagas såsom en för handleden och underarmen allmänt stärkande öfning. Den utföres alltid i gardställning. I början fordras ej hastighet i rörelsen, utan skall i första hand formen iakttagas.
- 170 Vid denna öfning *uthuggas* de enkla huggen och vid sammansatta hugg det sista hugget, utom vid sqvadronering af dubbelprim, då huggen fortlöpa oafbrutet i hvarandra.

Kommandoord:

Priminom (primutom)—sqvadronera!

Qvart (ters)—sqvadronera!

Dubbelprim—sqvadronera!

Qvart-ters (ters-qvart)—sqvadronera!

Qvart-prim (ters-prim)—sqvadronera! o. s. v.

Då öfningen skall upphöra kommenderas:

I—gard!

KAP. V.

Parader.

§ 24.

Allmänna bestämmelser.

En parad eller afböjning kallas den rörelse med vapnet, hvarigenom man afvärjer ett hugg eller en stöt. 171

Alla parader skola utföras med största möjliga begränsning d. v. s. ej göras större än som behöfs för anfallets afvärjande. 172

Paraden göres med paraddelen af egen klinga, mötande anfallsdelen af motståndarens klinga i hugget med egg mot egg, kort och skarpt, så att egen klinga ej gifver vika; stöten afböjes likaledes med klingans paraddel, den låga stöten i regeln med egg mot rygg och den höga med egg mot egg. 173

Paraderna böra först till form och allmänna grunder inöfvas utan motståndare, hvarvid instruktören bör visa eller markera det hugg eller den stöt, hvaremot paraden skall användas. 174

§ 25.

Paradernas indelning.

Paraderna indelas i *enkla* och *sammansatta*. 175

Enkla parader äro sådana, som endast afse att på närmaste väg afvärja motståndarens angrepp.

Sammansatta parader äro sådana, som utom afvärjandet afse att bereda åt den parerande en större blotta eller bättre läge för svarshugget (svarsstöten).

- 176 De enkla paraderna indelas med afseende på formen i *mötande* och *följande* parader.

Mötande parader kallas de, som på kortaste vägen med eggen möta eggen af motståndarens klinga, verkande i motsatt riktning mot den, hvori den anfallandes vapenrörelse går.

Följande parader kallas de, hvilka gå i samma sidoriktning som den anfallandes vapenrörelse och sålunda afböja åt samma håll, ditåt den anfallandes vapenrörelse går.

- 177 De enkla paraderna indelas med afseende på spetsens läge i *höga* och *låga*.

Höga parader kallas de, som verkställas med spetsen högre än handen. Dessa användas mot de våg- och lodräta huggen samt mot stötarna öfver fästet.

Låga parader kallas de, som verkställas med spetsen lägre än handen. Dessa användas mot stötarna under fästet samt mot de sneda huggen underifrån.

- 178 De höga paraderna äro två, *quart* och *ters*; de låga likaledes två, *qvint* och *sekund*.

- 179 De sammansatta paraderna äro: två blindparader, *quart-* och *ters-blindparad*, samt två högparader, *quart-* och *ters-högparad*; de båda senare i förening med utfall ur linien.

- 180 Vid öfningar efter kommando gäller som regel, till undvikande af långa kommandoord, att alla låga stötar pareras med »följande» parader samt alla hugg och höga stötar med »mötande» parader. Skall en låg stöt pareras mötande, får detta särskildt kommenderas.

§ 26.

Enkla parader.

De enkla paraderna äro: *quart*, *ters*, *qvint* 181 och *sekund*.

Fig. 39. *Quartparad mot vågrätt hugg.*

Quartparad användes mot *quarthugg*, *priminom-* 182 *hugg* och *hög quartstöt* samt verkställes på kommando-ordet:

Parera qvart—ett!

Från tersläge mot vågrätt hugg (qvarthugg)
utföres paraden sålunda: Handen vändes i qvartläge, så

Fig. 40. *Qvartparad mot lodrätt hugg.*

att eggen riktas inåt, och föres med bibehållande af spetsen i anfallsplanet så mycket inåt, att motståndarens

hugg skarpt mötes med paraddelens egg utanför anfalls-
taflan; armen bibehåller samma böjning som i gard-
ställningen (fig. 39). Handens höjd rättas efter huggets;
i regeln bibehåller den samma höjd som i gardställ-
ningen; mot lägre riktade hugg sänkes handen ända
till höfthöjd, om så behöfs.

Mot lodrätt hugg verkställes och kommenderas 183
kvartparaden efter enahanda grunder, dock så att eggen
vändes mera uppåt för att möta det uppifrån kom-
mande hugget, hvarjämte vapnet i mån af behof höjes,
och hugget uppfångas af klingans inre anfallsdel (fig. 40).
Sabelns lutning skall härvid vara så stor, att den täcker
anfallstafflans bredd.

Mot hög stöt utföres kvartparaden efter samma 184
grunder, hvarvid dock rörelsen blir något mindre
skarp, i det motståndarens spets föres utanför anfalls-
planet.

Om kvartparaden utföres från sekundläge, vändes 185
handen i kvart, under det sabelspetsen föres i en båge
utåt-uppåt-inåt. Utföres den från qvintläge, så föres
sabelspetsen uppåt medelst en böjning i handleden.

Tersparad användes mot tershugg, primutomhugg 186
och hög tersstöt samt verkställes på kommandoordet:

Parera ters—ett!

Från quarvläge mot vågrätt hugg (tershugg) ut-
föres paraden sålunda: Handen vändes i tersläge, så att
eggen riktas utåt, och föres med bibehållande af spets-
sen i anfallsplanet så mycket utåt, att motståndarens
hugg skarpt mötes med paraddelens egg utanför anfalls-
taflan; armen bibehåller samma böjning som i gardställ-
ningen (fig. 41). För öfrigt iakttagas bestämmelserna
i mom. 182.

Mot lodrätt hugg och mot hög stöt verkställes 187
tersparad efter enahanda grunder som för kvartparaden
angifves i mom. 183 och 184 (fig. 42).

- 188 Om tersparaden utföres från qvintläge, vändes handen i ters, under det sabelspetsen föres i en båge inåt-uppåt-utåt; från sekundläge föres den uppåt medelst en böjning i handleden.
- 189 Skall quart- eller tersparad ånyo utföras från samma paradläge, verkställas de genom handens fö-

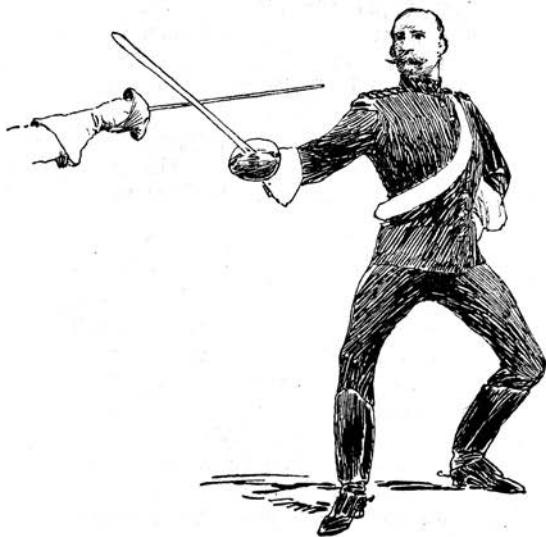

Fig. 41. Tersparad mot vågrätt hugg.

rande in i anfallsplanet, eggens vändande nedåt samt genom omedelbar återgång till samma paradläge; detta för att gifva mera styrka åt paraden och vara beredd att möta hugget från hvilken sida som helst.

Priminomhugg pareras i regeln med *qvart-* och **190** *primutomhugg* med *tersparad*, så vida icke motsatta parader särskildt kommenderas.

Fig. 42. *Tersparad mot lodrätt hugg.*

Qvintparad användes mot *qvinthugg* och låga **191** *stöt* samt verkställes på kommandoordet:

Parera qvint—ett!

Från tersläge mot qvinthugg utföres paraden sålunda: Handen vändes i *qvartläge*, så att eggen riktas

inåt; klingan föres härvid åt samma sida, i det spetsen beskriver en båge utåt-nedåt-inåt och hugget mötes skarpt med paraddelens egg utanför anfallstaflan; armen bibehålles i samma böjning som i gardställningen, hvar emot handleden böjes, så att vapnets spets riktas mot motståndarens höft (fig. 43).

Fig. 43. *Qvintparad mot qvindhugg.*

- 192** Om qvintparaden utföres från *quartläge* mot qvindhugg, föres sabeln utan handvändning på motsvarande sätt som från *tersläge*.
- 193** *Mot låg tersstöt* verkställles qvintparaden efter enahanda grunder som ofvan beskrifvits, med den skill-

nad att eggen föres utefter ryggen af motståndarens klinga, hvarvid spetsen framföres mot nedre delen af hans bröst (fig. 44).

Sekundparad användes mot sekundhugg och låga 194 stötar samt verkställs på kommandoordet:

Parera sekund—ett!

Fig. 44. *Qvintparad mot låg tersstöt.*

Från kvartläge mot sekundhugg utföres paraden sålunda: Handen vändes i tersläge, så att eggen riktas utåt; härvid föres klingen åt samma sida, i det spetsen beskriver en båge inåt-nedåt-utåt, och hugget mötes skarpt med paraddelens egg utanför anfallstafan;

armen, med något höjd armbåge, i samma böjning som i gardställningen; spetsen riktad mot motståndarens höft. (fig. 45).

Fig. 45. *Sekundparad mot sekundhugg.*

- 195 Om sekundparad utföres *från tersläge* mot sekundhugg, föres sabeln utan handvändning på motsvarande sätt som från *quartläge*.
- 196 *Mot låg quartstöt* verkställes sekundparaden efter enahanda grunder som för *qvintparad* i mom. 193 an-gifvas (fig. 46).

§ 27.

Sammansatta parader.

a). Blindparader.

Blindparad användes mot sådana fäktare, som in- 197
lägga mera kraft i hugget, än att de förmå hejda det-

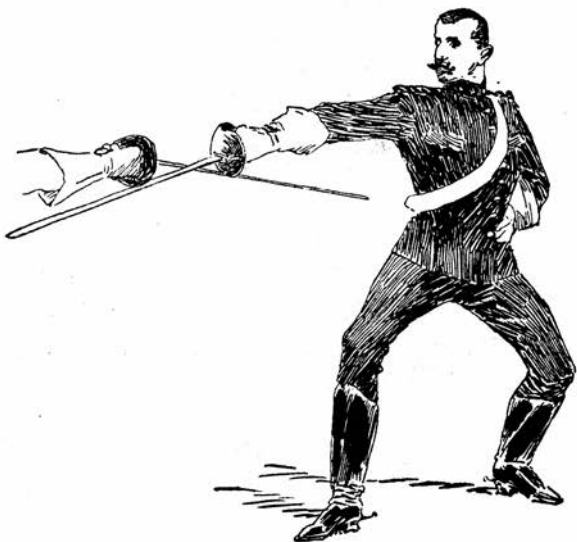

Fig. 46. Sekundparad mot låg quartstöt.

samma. Den kan endast användas mot quart- och ters-
hugg för att genom motståndarens förhuggning erhålla

blotta för ett hugg (stöt) och verkställles på kommandoordet:

Parera quart-(ters-) blindparad—ett!

Handen sänkes i höjd med höften och föres så långt tillbaka, att motståndarens hugg går förbi; vapnet i nästan lodrät ställning föres så mycket inåt (utåt), att det dock skyddar hela inre (yttre) sidan, om hugget, mot beräkning, skulle nå fram.

- 198 Efter quart-blindparad göres hög tersstöt eller tershugg, och efter ters-blindparad göres hög quartstöt eller kvarthugg.

b). Högparader.

- 199 Högparader användas mot primhugg och hugg öfver klingan. De äro tvenne: *quart-högparad* och *ters-högparad*. Vid öfningarna kommenderas endast »högparad», enär högparaden mot primhugg alltid är en fortsättning af den vanliga paraden, hvilken under första inöfningen skall föregå högparaden; denna inöfvas således från en vanlig quart- eller tersparad. Högparaden utföres alltid åt den sida eggen i vanlig parad är riktad.

Högparaderna mot hugg öfver klingan äro desamma som mot primhuggen och verkställas efter ett lågt quart-hugg med quart-högparad och efter ett lågt tershugg med ters-högparad.

- 200 *Quart-högparad* användes mot priminomhugg och ters öfver klingan samt verkställles på kommandoordet:

Högparad—ett!

Mot priminomhugg utföres högparad sålunda: Hugget upptages med vanlig quartparad, men i samma ögonblick klingorna beröra hvarandra, föres den beväpnade handen hastigt uppåt-framåt och till venster (höger), i det armen nästan sträcket; eggen vändes fullt uppåt, och spetsen föres snedt bakåt-nedåt, på samma gång som utfall inåt göres. Handen skall föras så mycket åt venster (höger), att fästet kommer utanför anfallstaflan, och klingan bringas i den lutning, att den fullt betäcker anfallstaflan mot lodräta hugg (fig. 47).

- 201 Vid första inöfvandet, då högparaden skall föregås af vanlig quartparad, kommenderas högparaden efter quartparaden på särskildt verkställighetsord:

Priminom—hugg!

Högparad—två!

Mot tershugg öfver klingan verkställes högparad på 202 samma kommandoord som mot priminomhugg och utföres sålunda: Motståndarens klinga, som från låg quartparad framföres i ett tershugg öfver egen klinga, hvilken ligger i lågt

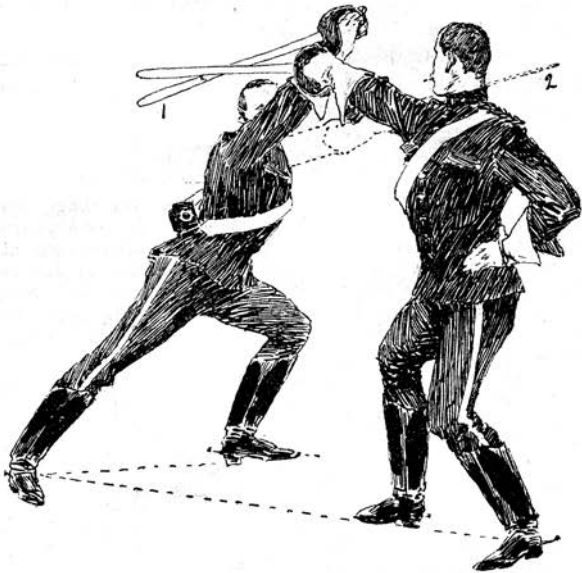

Fig. 47. Quart-högparad mot priminomhugg (1) och liggande tershugg (2).

quarthugg, lyftes öfver eget hufvud, i det eggarna mötas, genom att hastigt föra upp handen åt venster (höger), sträcka armen, föra sabelspetsen åt höger (venster) och göra utfall inåt, efter samma grunder som vid högparad mot priminomhugg (fig. 48).

- 203 Vid första inöfvandet kommanderas högparaden efter hugget på särskildt verkställighetsord:
 Volt utåt ters öfver klingan—hugg!
 Högparad—två!

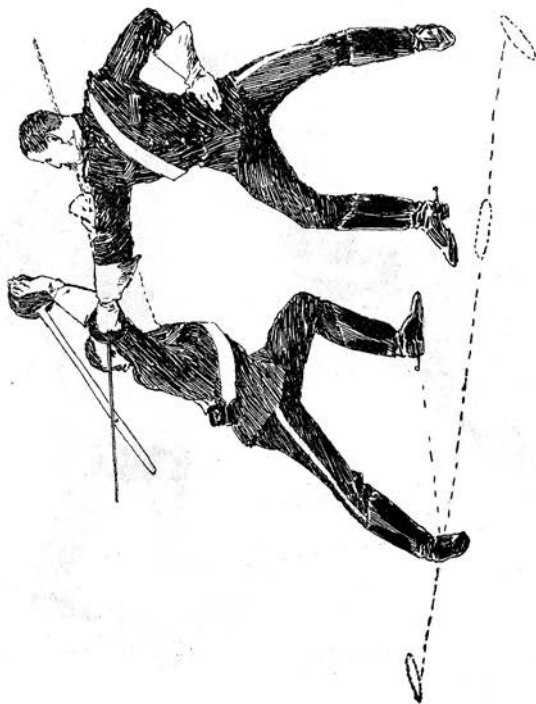

Fig. 48. Quart-högparad mot volt ters öfver klingan och liggande tershugg.

- 204 *Ters-högparad* användes mot primutomhugg och quart öfver klingan samt verkställs på kommandoordet:
 Högparad—ett!

Mot primutomhugg utföres högparad sålunda: Hugget upptages med vanlig tersparad, men i samma ögonblick klingorna beröra hvarandra föres den beväpnade handen hastigt uppåt-framåt och till höger (venster), i det armen nästan sträckes; eggen vändes fullt uppåt, och spetsen föres snedt

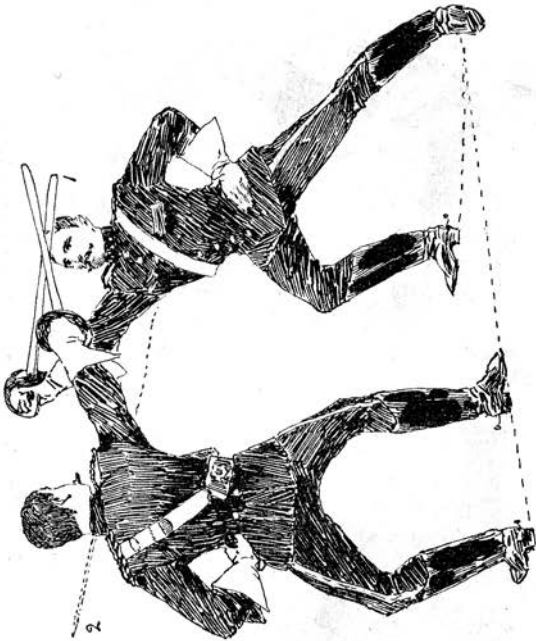

Fig. 49. Ters-högparad mot primutomhugg (1) och liggande kvarthugg (2).

bakåt-nedåt, på samma gång som utfall utåt göres. Handen skall föras så mycket till höger (venster), att fästet kommer utanför anfallstaflan, och klingan bringas i den lutning, att den fullt betäcker anfallstaflan mot lodräta hugg (fig. 49).

205 Vid första inöfvandet kommenderas högparaden efter tersparaden på särskildt verkställighetsord:

Primutom—hugg!

Högparad—två!

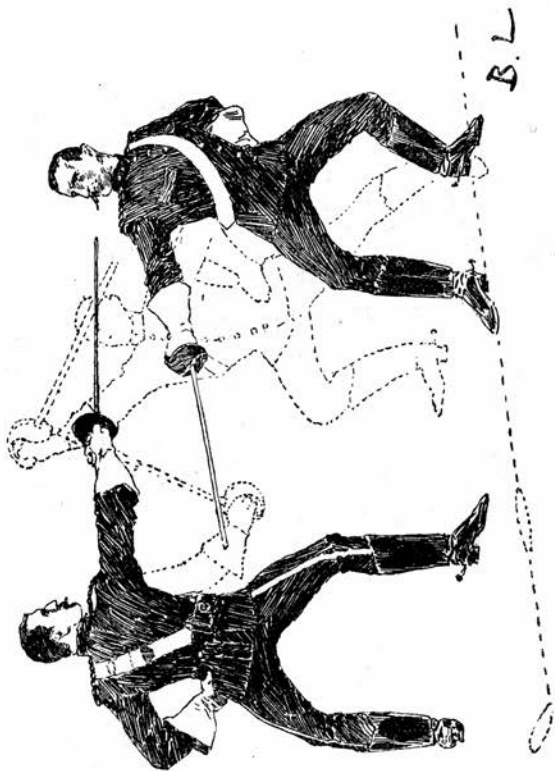

Fig. 50. Ters-högparad mot volt inåt quart öfver klingan.

206 Mot quarthugg öfver klingan verkställes högparad på samma kommandoord som mot primutomhugg och utföres

sålunda: Motståndarens klinga, som från låg tersparad framföres i ett qvarthugg öfver egen klinga, hvilken ligger i lågt tershugg, lyftes öfver eget hufvud, i det eggarna mötas, genom att hastigt föra upp handen åt höger (venster), sträcka armen, föra sabelspetsen åt venster (höger) och göra utfall utåt, efter samma grunder som vid högparad mot primutmhugg (fig. 50).

Vid första inöfvandet kommenderas högparaden efter **207** hugget på särskildt verkställighetsord:

Volt inåt quart öfver klingan—hugg!

Högparad—två!

Anm. Rörelserna med kroppen vid parader mot liggande hugg efter högparader mot primhugg, äro desamma som mot motsvarande utfall ur linien.

Mot liggande hugg efter högparad mot volt utåt (inåt) hugg öfver klingan, göres volt inåt (utåt) i förening med ofvansagda paradrörelse, för att motståndarne må komma på samma marschlinie.

Kap. VI.

Svar (ripost) och motanfall.

§ 28.

Allmänna bestämmelser.

208 Med *svar* förstås det eller de hugg eller den stöt, som följer omedelbart på den parad, hvarmed man afvärjt ett angrepp. Svar skall alltid följa efter parad och kan utföras utan eller med förflyttning.

209 Med *motanfall* förstås den eller de anfallsrörelser, hvilka, utan eller med förflyttning, omedelbart åtfölja ett svar.

Efter svar bör motanfall följa, så vida icke motståndaren gör motsvar (kontraripost).

210 Med *motsvar* förstås det hugg eller den stöt, som följer omedelbart på parad af svar.

Kap. VII.

Angrepp på vapnet.

§ 29.

Forcerade stötar.

Angrepp på vapnet äro forcerade höga stötar. 211

Forcerad hög tersstöt (hög quartstöt) verkställes på kommandoordet:

Forcera hög tersstöt (hög quartstöt)—ett-två!
(2 afdelningar)

1. Armbågsleden böjes något, hvarvid motståndarens klinga föres åt sidan, så att blotta uppstår.

2. Stöten utstötes i denna blotta, under det att tryckningen mot motståndarens klinga fortgår, för att öfvervinna hans parad.

Kap. VIII.

Förhugg och efterhugg (efterstöt) samt
liggande hugg (stöt).

§ 30.

Allmänna bestämmelser.

- 212 Med *förhugg* förstås det enkla hugg, som från gardställning göres för att förbereda anfalllet. Det kan med fördel förenas med en appel.
- 213 Med *efterhugg* (*efterstöt*) förstås det enkla hugg (stöt) på stället, som följer omedelbart efter ett anfall, om motståndaren ej genast svarar.
- 214 Med *liggande hugg* förstås det eller de hugg, som efter ett anfall, i förening med utfall i eller ur linien, utföras omedelbart därpå, i det man kvarligger i utfallet.
-

Kap. IX.

Enkla och sammansatta hugg och stötar med
förflyttningar och utfall.

§ 31.

Allmänna bestämmelser.

Hugg och stötar förenas med förflyttningar och ut- 215
fall dels i linien, dels ur linien.

Då hugg och förflyttning förenas, skall vapnets 216
och kroppens rörelse i slutmomentet sammanfalla.
Hugg och stötar skola vara så inöfvade, att de kunna
utföras utan afdelningsräkning, innan de förenas med
marscher och utfall.

Då två hugg (stöt och hugg) skola utföras på hel- 217
marsch eller enkelmarsch med utfall, skall en vapen-
rörelse utföras på hvardera förflyttningen.

Då två hugg (stöt och hugg) skola utföras på 218
rättnings-, enkel-, halfmarsch eller utfall, markeras det
första hugget.

Då tre hugg (en stöt och två hugg) skola utföras 219
på helmarsch och på half- eller enkelmarsch med ut-
fall i och ur linien, göres i regeln ett uthugget hugg
(utstött stöt) på första förflyttningen samt ett mar-
keradt och ett uthugget på den andra.

Kap. X.

Tempoanfall (tempohugg, tempostöt).

§ 32.

Allmänna bestämmelser.

220 Med tempoanfall förstås ett anfall som afbryter motståndarens.

Det kan utföras antingen såsom en öfverraskning, då motståndaren förbereder sitt anfall, eller ock utföres det samtidigt med motståndarens anfall. I senare fallet användes det, då motståndarens vapenrörelser äro stora och våldsamma, med flere markerade rörelser, och verkställes antingen medelst en volt, ett utfall (reträttutfall) eller en marsch. Tempoanfall användas hufvudsakligast mot primhugg.

221 Tempoanfall öfvas bäst under fri kontrafäktning; men en del tempoanfall kunna och böra inöfvas redan under ledfäktning efter kommando; huggen (stötarna) skola härvid släppas in, då kask och plastrong måste begagnas.

§ 33.

Volt med primhugg som tempohugg.

222 Detta slag af tempohugg är det användbaraste. Primhugg som tempohugg kunna utföras mot hvarje primhugg, blott man genom volten kastar sig tillräckligt åt sidan. Härvid bör iakttagas, att vid volt utåt helst begagna priminom och vid volt inåt primutom, emedan man därigenom får egen klinga mellan sig själf och motståndaren vid tempohuggets utförande. En annan regel är att såsom tempohugg an-

vända samma slags hugg som motståndaren, så att priminom hugges mot priminom och primutom mot primutom.

§ 34.

Utfall eller volt med tempostöt.

Tempoanfall med utfall kunna göras så väl i som ur **223** linien. Tempostöt i linien (mot dubbelprimer) verkställes i regeln med reträttutfall.

Vid tempostöt ur linien kunna så väl utfall som volter **224** användas, antingen genast från garden eller i förening med marsch tillbaka.

KAP. XI.

Fri kontrafäktning och fäktning mot olika vapen.

§ 35.

Inledning till fri kontrafäktning.

(Inhuggningsöfning).

- 225 Inledningarna till fri kontrafäktning äro följande:
 1:o Inöfvade fäktturer, som utföras fritt, med angifvande af det led som skall börja.
 2:o Det ena ledet anfaller fritt med ett eller två hugg på stället eller på rättnings-, enkel eller halfmarsch eller på utfall i (ur) linien; det andra parerar och svarar på stället.
 3:o Angifvande af förflyttning eller utfall samt antalet vapenrörelser, i öfrigt fritt (parvis).
- 226 *Inöfvade fäktturer, som utföras fritt, med angifvande af det led som skall börja.* Denna inledning till fri kontrafäktning tillämpas på följande sätt:
 Ett anfall kommenderas, af hvilket sista hugget icke pareras; samma anfall förnyas, pareras och åtföljes af svar, som icke pareras; samma anfall återupprepas, hvarvid äfven svaret pareras. På liknande sätt förfares vid motanfall med därpå följande svar. Sedan den sålunda kommenderade fäkturen fullt uppfattats af eleverna, fäktas den fritt utan kommandoord, med angifvande af det led som skall börja, på tillsägelsen: **Första! (Andra!)** då första (andra) ledet börjar anfallet.

Exempel:

1:a Helt framåt quart, ters-prim (primen går in)
 —hugg! I—gard!
Parera! 2:a Inåt fallut ters (tersen går in). Detsamma—hugg! I—gard!
Parera! 2:a Framåt dubbelprim (sista primen går in) Detsamma—hugg! I—gard!
Parad öfverallt! Detsamma—hugg! (Då hela turen går fritt).

*Det ena ledet anfaller fritt, med ett eller två **227** hugg på stället eller på rättnings-, enkel- eller halfmarsch eller på utfall i (ur) linien, det andra parerar och svarar på stället.*

Exempel:

Första! (Andra!) rättning framåt (framåt, halft framåt) Med ett (två, tre) hugg—anfall!
Andra! (Första!) parera och svara! Eller:
Med utfall och liggande hugg—anfall! Eller:
Med hugg och stöt (stöt och hugg)—anfall! Eller:
(Med utfall ur linien (volt) och ett (två) hugg—anfall!) o. s. v.

*Angifvande af förflyttning eller utfall samt **228** antalet af vapenrörelser, i öfrigt fritt (parvis). Öfningen tillgår sålunda: Instruktören kommenderar »i gard» och säger t. ex.: »Första anfaller med tre hugg på helmarsch», eller »andra gör ett hugg på stället och två hugg på rättningsmarsch», eller »första anfaller med tre hugg på helmarsch, andra svarar på stället», eller »första anfaller med ett hugg på rättningsmarsch och ett (två) hugg på utfall ur linien, andra svarar och gör motanfall på helmarsch» o. s. v.*

Så snart ett hugg (stöt) på ena eller andra sidan **229** träffar, sänkes genast vapnet ett ögonblick, hvarefter de fäktande gå själfmant i gard och åter börja.

§ 36.

Fri kontrafäktning.

- 230 När inledningarna äro genomgångna, kan den fria kontrafäktningen börja. Härunder skall hos manskapet inskärpas att noga iakttaga riktig rörelseform. Instruktören skall tillse, att de fäktande ej gå blindvis tillväga, utan att de hafva en bestämd och klart fattad mening i allt hvad de göra.
- 231 Klädseln skall vara i fullständig rustning med kask, plastrong och fäkthandskar. Instruktören får ej tillåta någon, som ej är så klädd, deltaga i fri kontrafäktning.
- 232 Den fria kontrafäktningen har *två tidsperioder*; den första då instruktören angifver, hvilkendera af de två fäktande som skall börja anfallet, för att sedan låta det gå fritt; den andra perioden omfattar fullkomligt fri fäktning, då hvilkendera af de två fäktande som helst får börja anfallet.
- 233 *Allmänna iakttagelser* äro:
 att de fäktande först gå formenligt i gard, innan anfallet får börja;
 att hellre intaga gardställningen för långt ifrån än för nära inpå motståndaren;
 att första anfallet oftast bör gälla den lättast åtkomliga kroppsdelen, motståndarens främre arm, och att använda hugg med förminskad rörelsebana;
 att ej genast rusa på med helmarscher och utfall, utan känna sig för med rättningsmarscher och småhugg;
 att då man en gång börjat anfallet, bibehålla detta så envist som möjligt, så att motståndaren ej får ro eller lust till motanfall.

att den parerande först skall säkert afvärja anfallet, till förekommande af »hugg för hugg», hvarpå han vid första möjliga tillfälle skall göra svarshugg (svarsstöt) och motanfall;

att, så snart ett hugg eller en stöt gått in, den träffade genast skall erkänna detta genom att sänka vapnet, hvarefter instruktören kommenderar »i gard» och fäktningen börjar åter;

att ombyte af gard under striden göres *tillbaka* af båda de fäktande.

Manskapet indelas i par för hvarje öfning, så att 234 motståndare ofta ombytas, dock med iakttagande att någorlunda jämgoda komma emot hvarandra.

Hvarje instruktör tager ett, högst två par i sänder 235 till öfning samt rättar och påpekar förekommande fel.

Vid fri kontrafäktning skola motståndarne salutera 236 hvarandra då de gå i gard; detta verkställles på kommandoordet:

Med salut, i—gard!

(2 afdelningar.)

1. Sabeln uppföres till salut i likhet med 1. afdelningen af »på axel gevär» enligt mom. 37 (fig. 9).

2. Gardställning intages enligt mom. 36.

Då fäktningen skall upphöra, kommenderas: 237

I—gard!,

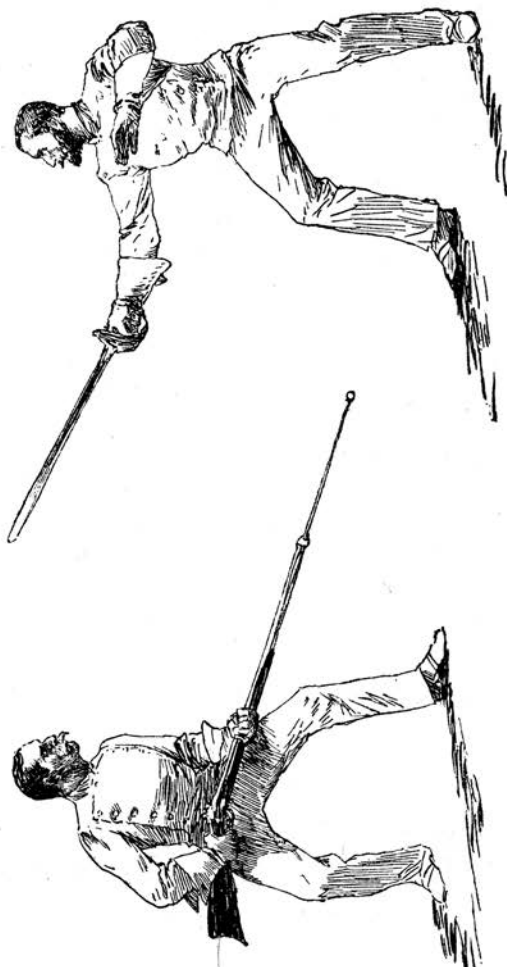
hvarvid all strid upphör, och de fäktande intaga gardställning.

På axel—gevär!

§ 37.

Fäktning mot olika vapen.

Vid fäktning med olika vapen mot hvarandra gälla 238 i korthet följande föreskrifter:

B. L.

Fig. 51. Gardställning med sabel mot gevär med bajonett.

Den sabelbeväpnade skall *mot gevär med bajonett* hålla sitt vapen väl framfördt mot motståndaren, beredd att göra höga eller låga parader åt hvilken sida som helst; härvid skall bakre armen hållas framför eget bröst, så att den är färdig att gripa tag i motståndarens vapen, om det skulle lyckas att binda detsamma och komma honom in på lifvet (fig. 51). 239

Den sabelbeväpnade skall företrädesvis försöka locka den som för geväret till stötar, parera dessa och dervid söka fånga motståndarens vapen, binda detsamma i ett säkert paradläge, och hastigt söka komma innanför hans fäktafstånd, där gripa tag i geväret och gifva motståndaren ett hugg (stöt). Man kan och bör äfven försöka att gifva motståndaren ett hugg innanför hans fäktafstånd, utan att gripa tag i hans vapen. 240

Dessutom skall *den sabelbeväpnade*, så ofta som tillfälle erbjuder sig, göra hugg efter motståndarens främre hand eller arm; lyckas han träffa dessa kroppsdelar, är striden snart afgjord till hans fördel. Han kan äfven göra skarpa hugg mot gevärspipan för att oro honom. 241

Den sabelbeväpnade kan *mot bajonettstötar* använda alla fyra paraderna, dock säkrast *qvart- och qvint-parad*; *tersparad* kan ibland vara nödvändig; *sekundparad* blir alltid dålig och farlig. Stundom kan vara fördelaktigt att utföra de låga paraderna i form af ett hugg. 242

Den med gevär beväpnade, som i regeln för låg spets, söker medelst hastiga, markerade eller utstötta stötar narra *den sabelbeväpnade* till blotta, göra långstöt och sedan hastig reträtt. *Den sabelbeväpnade* får häraf ej låta förleda sig till stora parader, utan skall hans ständiga sträfvan vara att från ett strängt gardläge söka fånga motståndarens vapen och anfälla honom. 243

Sabel mot värja. Om *den sabelbeväpnade* möter en med värja beväpnad motståndare, gäller det för den 244

förre att hålla sig utanför motståndarens utfallsafstånd och rikta sina första anfall mot den främre handen eller armen. Att göra ett omedelbart anfall med sabel mot värja är alltid farligt; stöten blir mer afgörande än hugget. Den sabelbeväpnade skall mot den värjförandes anfall använda samma parader som mot stötar beskrifvits, dock med iakttagande af strängare begränsning.

KAP. XII.

Vapen och skyddsmedel.

§ 38.

Fäktsabeln.

Sabelns två hufvuddelar äro *klingan* och *fästet* 245 (fig. 52). Det senare utgöres af *kafveln* (a), *kappan* (b), *ringskon* (c), *knappen* (d) och *parrerplåten* (f) med *parrerbygeln*. Om *kafveln* är öppen baktill, finnes äfven en *stoppare* (e).

Sabelklingans inre del öfvergår med en rätvinklig afsats i en s. k. *tånge*. (fig. 52 h), som tjenar till att fasthålla klingan i fästet.

Sabelklingan indelas i två delar; den inre hälften, 246 från fästet räknadt, kallas *försvarsdelen* och den yttre *anfallsdelen*.

§ 39.

Fätkasken.

Fätkasken (fig. 53) består af en stomme af järn- 247 bleck eller stål och är invändigt klädd med en läderstoppning. Dess delar äro:

Hufvudbandet (a), *pannfjädern* (b), *nackfjädern* (c), *långfjädern* (d), *skärmjärnet* (f), *sidjärnet* (g),

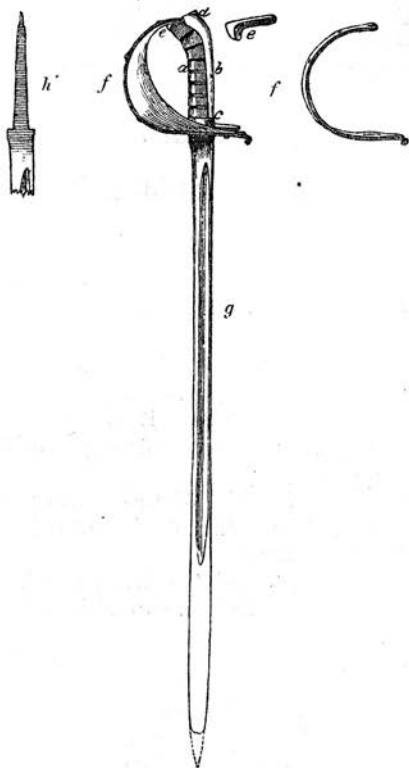

Fig. 52. *Fäktabeln.*

primjärnet (h), *gallret* (i), *hakjärnet* (k), *näsjärnet* (l), *öronjärnet* (m), *skägget* (n).

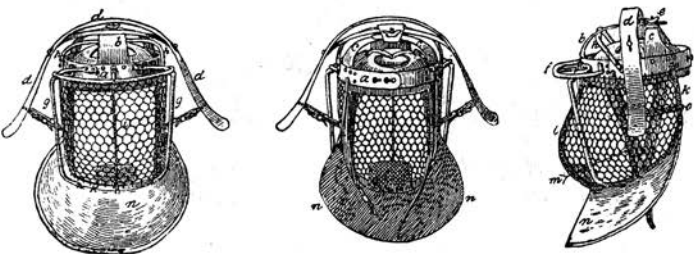

Fig. 53. Fätkasken.

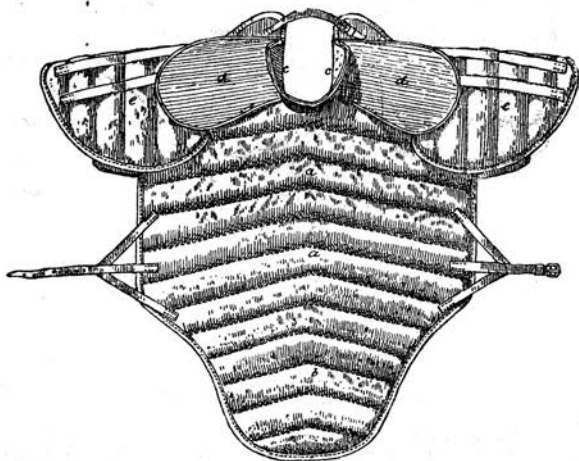

Fig. 54. Piastrongen sedd framifrån.

§ 40.

Plastrongen.

248 Läderplastrongen (fig. 54 och 55) består af följande delar:

Bröstskyddet (a), *magskyddet* (b), *ring- eller halskragen* (c), *axelputorna*, (d), *ärmarne* (e).

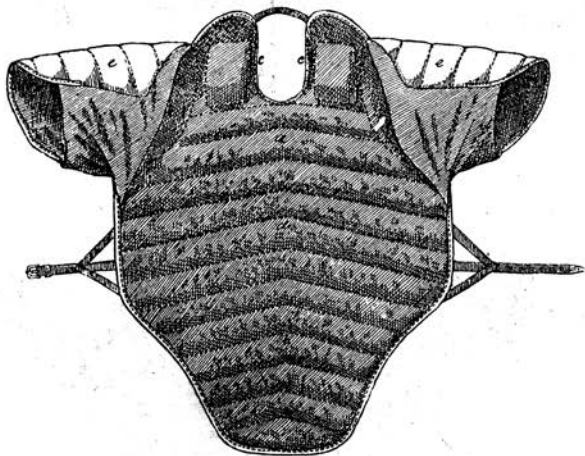

Fig. 55. *Plastrongen sedd bakifrån.*

§ 41.

Fäkthandskarna.

249 Fäkthandsken (fig. 56) består af: *själfva handsken* (a), *kragen* (b), *armbågsputan* (c), och *handledsputan* (d).

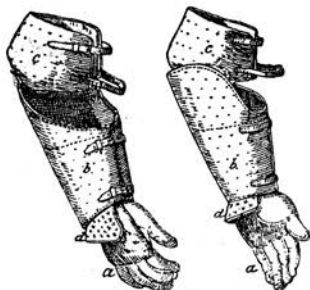

Fig. 56. Fäkhandskarna.

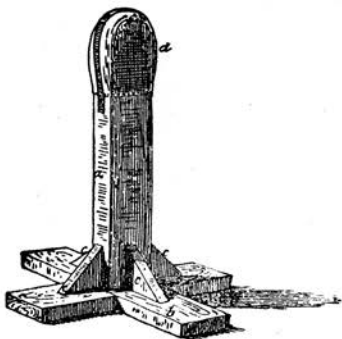

Fig. 57. Huggstolpen.

§ 42.

Huggstolpen.

Huggstolpen (fig. 57) består af en lodrätt stående **250** stolpe eller grof plank (a) af 170 cm. höjd, 15 cm.

bredd och 10 cm. tjocklek. Denna stolpe intappas i *fotkorset* (b). Stolpen är upptill försedd med stoppning, klädd med läder eller matta, hvilken del kallas *hufvudet* (d). En särskild läderrem eller *långfjäder*, liknande den på kasken, kan fästas längs hufvudets ytterkant. Huggstolparne skola stå stadigt genom att skrufvas fast i golfvet eller ock genom att stickas ned i härför afsedda hål, då fotkorset blir öfverflödigt.

Ett ännu bättre sätt att anordna huggstolpar är att nedlägga dem i trummor i golfvet, låta dem vid foten vara rörliga kring en axel, så att de med lätthet kunna resas och läggas ned: luckorna till trummorna bilda stöd för de uppresta huggstolparna.

Kap. XIII.

Undervisningens ordnande och öfningarnas ledande.

§ 43.

Allmänna bestämmelser.

Undervisningens ordnande är beroende af så väl **251** lokala förhållanden som förnämligast af tillgång på lärarekrafter och utbildningstid. Har ledaren af öfningarna så stort antal instruktörer att tillgå, att hvarje endast får en å två af manskapet att undervisa, är detta undervisningssätt för hela utbildningen det bästa och leder fortast till målet; därigenom kunde undervisning i fäktning på led efter kommando inskränkas till det minsta möjliga, och ledaren blott någon gång vid slutet af en dags öfning samla hela afdelningen på led att repetera och kontrollera det genomgångna.

Medgifva förhållandena ej användning af så stort **252** antal instruktörer, indelas manskapet i småafdelningar till lika antal med instruktörerna. Vid enskild undervisning, skall instruktören gifva de öfriga af manskapet en viss öfning att under tiden genomgå på egen hand. Mot slutet af dagens öfning tager ledaren alla tillsammans och genomgår öfningen, hvarunder instruktörerna, utan att störande ingripa, skola vara behjälpliga med rättelser.

- 253 Vid kontrafäktning efter kommando skall man akta sig för att fäktningen blir blott en exercis i takt, hvarvid riktandet af hugg och stötar ej iakttages. Ledfäktningens vanligaste olägenhet är, att manskapet försummar att rikta huggen mot motståndarens kropp, utan hugga efter sablarna. Detta afhjälpes bäst genom att ofta begagna kaskar och låta huggen allt emellanåt gå in.
- 254 För den liksidiga utbildningens skull öfvas alla kropps- och vapenrörelser lika mycket i venster som i höger gard.
- 255 Ledaren eller instruktören bör ej gifva sina instruktioner eller göra rättelser, under det manskapet står i en ansträngande ställning. Rättelserna skola under pågående öfning vara korta, men liksom rörelsen upprepas ofta, så att felen småningom nötas bort. Vid instruktion af nya rörelser eller längre rättelsers meddelande skall alltid kommenderas: **För instruktion, på stället—hvila!**
- 256 När formen är riktigt uppfattad och hvarje rörelse utföres rätt, skall hastigheten i deras utförande småningom uppfövas och till sist ökas till den högsta möjliga.

§ 44.

Enskild och samfäld undervisning.

- 257 *Vid enskild undervisning* skall manskapet först göra hugg och stötar, hvarvid instruktören stundom lemnar blotta för att iakttaga, huruvida de riktas; senare skall instruktören låta sin motståndare parera hugg och stötar. Härvid begagnas kaskar och fäkthandskar.
- Detta undervisningssätt bör efter någon tid omvexla med att öfva fäktturer.

Med en fäkttur förstås en sådan fäktöfning, som i 258 sig innehåller ett större eller mindre antal rörelser af omvexlande anfall och försvar, ordnade i öfverensstämmelse med de allmänna regler, som erfarenheten gjort gällande för fri kontrafäktning.

Fäkturer kunna sammansättas så väl af det enklaste anfall, åtföljdt af det enklaste svar, som af anfall, svar, motanfall och derpå följande svar, hvilka rörelser hvar för sig äfven kunna vara sammansatta.

Vid samfälld undervisning skall man med afdelningen uppställd på två led först låta det ena ledet 259 oafbrutet göra hugg och stötar, som pareras; detta undervisningssätt bör sedan omvexla med att *fäkta turer*. Tillvägagångendet blir härvid följande: Ledaren skall först visa och fäkta igenom hvarje tur framför fronten med en af manskapet, sedan skall han kommendera igenom den med hela afdelningen, långsamt och tydligt samt med behöfliga rättelser, så att den redigt uppfattas; härtill användes första tredjedelen af dagens öfningstid. Under andra tredjedelen får manskapet öfva sig själf under ledarens uppsigt, hvarvid de instruktörer som möjligen finnas skola vara behjälpliga enligt ofvanstående. Under sista tredjedelen tager han återigen hela afdelningen tillsammans och kommenderar igenom turen på nytt med skärpta fordringar och i hastigare takt.

Enskild öfning mot huggstolpe. Denna öfning 260 bör, där huggstolpar finnas att tillgå, flitigt förekomma under hela fortgången af utbildningen såsom enskild öfning för hvar och en af manskapet. Den afser att lära manskapet göra kraftiga och välriktade hugg; att säkert träffa en viss punkt med ett visst hugg eller stöt. Alla hugg och stötar i olika sammansättningar kunna härvid öfvas så väl på stället som på rättningsmarscher och utfall.

§ 45.

Kommandoorden.

261 Såsom verkställighetsord för så väl enkla som sammansatta vapenrörelser användes antingen räkneord, eller ordet »hugg». Då vapenrörelser utföras under förflyttning, är det de förstnämnda som bestämma räkningen.

Kommandoordet för de låga stötarna är »stöt»; för de höga stötarna kommenderas »hög qvartstöt», »högersstöt».

Beteckningssättet för verkställighetsorden, då uppehåll göres mellan de olika vapenrörelserna, är följande: Ett! två-tre! vid sammandragna rörelser: Ett, två-tre! o. s. v. (Se lekt. 8 och 12.)

262 Rörelserna i en fäkttur skola af manskapet verkställas med största bestämdhet och efter räkning i olika men tydligt angifna takter; först efter vunnen tillräcklig färdighet bortlägges räkningen, då hela turen eller en del utföres på *ett* verkställighetsord (*hugg!*)
